

REPUBLIKA HRVATSKA
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA
OPĆINA VELIKO TROJSTVO

DJEČJI VRTIĆ „VELIKO TROJSTVO“

Veliko Trojstvo, Braće Radić kbr. 49

REDOVITI CJELODNEVNI 10- SATNI PROGRAM

DJEČJEG VRTIĆA
„VELIKO TROJSTVO“

U Velikom Trojstvu, srpanj 2020. godine,

privremeni ravnatelj Dražen Juranić, mag. oec.

SADRŽAJ:

1.	UVOD.....	4
2.	USTROJSTVO PROGRAMA.....	6
2.1.	Redoviti program	6
2.2.	Posebni programi.....	7
2.3.	Program javnih potreba	7
2.4.	Kadrovi i raspored rada.....	7
3.	MATERIJALNI UVJETI	10
3.1.	Prostorni kontekst	10
3.2.	Opća i didaktička oprema	12
3.3.	Aspekti sigurnosti i mjere zaštite.....	14
4.	ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD	18
4.1.	Osobna i tjelesna dobrobit	20
4.2.	Obrazovna dobrobit.....	22
4.3.	Socijalna i emocionalna dobrobit	24
4.4.	Razvoj kompetencija.....	25
4.4.1.	Komunikacija na materinskom jeziku.....	26
4.4.2.	Komunikacija na stranim jezicima	27
4.4.3.	Matematička kompetencija.....	27
4.4.4.	Kompetencije u prirodoslovlju	28
4.4.5.	Digitalna kompetencija.....	29
4.4.6.	Kompetencija „Učiti kako učiti“.....	29
4.4.7.	Socijalne i građanske kompetencije	30
4.4.8.	Inicijativnost i poduzetnost	30
4.4.9.	Kulturna svijest i izražavanje	30
4.5.	Učinkovitost odgojno obrazovnog rada.....	32
4.6.	Uloga odgojitelja i interakcija djeteta i odgojitelja.....	33
4.7.	Programi odgojno-obrazovnog rada.....	34
4.7.1.	Redoviti program.....	34
4.7.2.	Posebni programi	37
4.7.2.1.	Program ranog učenja engleskog jezika	37
4.7.2.2.	Program ritmika.....	38

4.7.2.3.	Program sporta.....	39
4.7.3.	Program javnih potreba.....	40
4.7.3.1.	Program predškole	40
4.8.	Planiranje i programiranje rada i pedagoška dokumentacija.....	44
5.	NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE.....	48
6.	NAOBRAZBA I STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH DJELATNIKA.....	52
7.	SURADNJA S RODITELJIMA.....	54
8.	SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA.....	57
9.	VREDNOVANJE PROGRAMA	58
10.	UPRAVLJANJE RADOM I FINANCIRANJE PROGRAMA	60
11.	ZAKLJUČAK.....	61
12.	PRILOZI.....	62

1. UVOD

U svom dugogodišnjem postojanju i radu Općina Veliko Trojstvo realizirala je brojne projekte, koji su bili orijentirani na opću dobrobit svih stanovnika, kako onih starije životne dobi, tako i mlađe životne dobi i djecu. No, kako bi potaknuli mlade obitelji na ostanak u općini, te im osigurali potrebne uvjete za sigurnu i kvalitetnu skrb djece od najranije dobi, krenuli su u realizaciju izgradnje dječjeg vrtića, čija potreba se pokazala nužnom, jer su brojni roditelji bili primorani voziti djecu u obližnji grad u dječje vrtiće. Izgradnjom dječjeg vrtića i njegovim osnivanjem općina potvrđuje svoju socijalnu odgovornost i učešće u provedbi pozitivne populacijske politike. Institucionalni predškolski odgoj na području same općine pružat će jednake odgojno obrazovne uvjete svoj djeci, kao što to imaju i djeca u gradovima. Do sada se predškolski odgoj odvijao samo kroz ostvarivanje programa predškole u sklopu osnovne škole. Općina, kao investitor i osnivač, svjesna je da je ulaganje u odgoj i obrazovanje od najranije dobi temelj za razvoj i napredak, cijele lokalne zajednice, koju čine općina Veliko Trojstvo sa svojih 11 naselja koja su: Ćurlovac, Dominkovica, Grginac, Kegljevac, Maglenča, Malo Trojstvo, Martinac, Paulovac, Veliko Trojstvo, Višnjevac i Vrbica, sa ukupno 2.731 stanovnika (prema popisu iz 2011.).

Prvi korak je, sukladno članku 9. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, program rada i za njega pribavljena suglasnost od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja. U kreiranju programa držali smo se Uputa za pisanje programa u svrhu provođenja postupka verifikacije izdanih od strane Agencije za odgoj i obrazovanje. Prema državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe i potrebama djece i roditelja program će biti **redoviti 10 – satni s djecom od jasljičke dobi do polaska u osnovnu školu.**

Cilj programa biti će, sukladno Nacionalnom kurikulumu za radni i predškolski odgoj i obrazovanje, osigurati uvjete za zadovoljavanje temeljnih prava djece, prava na odgoj i obrazovanje, u multidimenzionalnim, interaktivnim, dinamičnim i kontekstualnim procesima osigurati osobnu, emocionalnu, tjelesnu, obrazovnu i socijalnu dobrobit, osigurati najbolje moguće uvjete za zadovoljavanje njihovih potreba te podržavati i poticati sve aspekte razvoja djeteta.

Zadaće programa bit će poticanje i usmjerene na kompetencije, koje su bitne za cjeloživotno učenje, jer dječji vrtić treba biti mjesto u kojem će se svakom djetetu omogućiti optimalan i cjelovit razvoj, zadovoljavanje potreba i prava, te osnaživanje temeljnih kompetencija, sukladno odredbama Nacionalnog kurikuluma i to:

- komunikacija na materinjem jeziku
- komunikacija na stranim jezicima
- matematička kompetencija i osnove kompetencije u prirodoslovlju
- digitalna kompetencija
- učiti kako učiti
- socijalna i građanska kompetencija
- inicijativnost i poduzetnost
- kulturna svijest i izražavanje

Poticanje i osnaživanje kompetencija bit će temeljene na vrijednostima:

- Znanja
- Identiteta
- Humanizma i tolerancije
- Odgovornosti
- Kreativnosti i
- Autonomnosti

Strategija djelovanja bit će građenje integriranog, razvojnog, dinamičnog i otvorenog predškolskog kurikulumu, koji podrazumijeva cjelovitost i nedjeljivost svih aspekata ranog i predškolskog odgoja i kvalitetu cjelokupnog življenja djece u vrtiću.

Odgojno obrazovni proces ostvarivat ćemo fleksibilno i holistički, imajući na umu što poticajnije okruženje za učenje individualnim načinom i stilom djeteta, dajući prednost njegovim razvojnim i individualnim potrebama, interesima i pravima. Kroz odgojno obrazovni proces, rukovodit ćemo se suvremenim shvaćanjima djeteta i njegovog položaja u odgojno obrazovnom procesu, u kojem je dijete subjekt procesa učenja i kreator svog znanja, a koji u poticajnom okruženju u zajednici s drugom djecom i odgojiteljima zadovoljava svoje potrebe i interese. Dijete ćemo prihvaćati u svoj njegovoj autentičnosti poštujući njegove razvojne i individualne potrebe, kulturu i prava.

2. USTROJSTVO PROGRAMA

Dječji vrtić je predškolska ustanova koja nastoji osigurati optimalne uvjete za rast i razvoj svakog djeteta uvažavajući njegove potrebe i različite načine stvaranja i izražavanja, a sve to u okruženju koje podržava humanističke vrijednosti, naglašavajući suradnju i interakciju svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa stvarajući kontekst zajedničkog i iskustvenog učenja i solidarnosti.

Dječji vrtić organizira i provodi programe njege, odgoja i naobrazbe, zdravstvene zaštite i prehrane djece od navršenih godinu dana života do polaska u osnovnu školu.

Programi se ostvaruju u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece, te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji.

2.1. Redoviti program

Sukladno potrebama djece i interesima roditelja, koje smo ispitali putem anketa, ostvarivati će se **redoviti program cjelodnevnog 10 -satnog boravka** za djecu jasličke i vrtićke dobi od 1-7 godina života.

Prema dobnoj strukturi i broju djece oformit ćemo 3 odgojno obrazovne skupine:

- mješovitu jasličku odgojno obrazovnu skupinu sa 12 djece (1 – 2 godine)
- mješovitu vrtićku odgojno obrazovnu skupinu sa 20 djece (3 – 4 godine)
- mješovitu vrtićku odgojno obrazovnu skupinu sa 20 djece (5 – 6 godine)

Prilikom formiranja skupina i rješavanja zahtjeva za uključivanjem djece vodili smo računa o dobi prijavljene djece i broju, koji u odnosu na Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe možemo primiti u određenu skupinu.

Svake godine pratit ćemo dobnu strukturu i broj djece, te ustrojstvo rada prilagođavati potrebama i standardu za broj djece u redovitom programu.

2.2. Posebni programi

Sukladno potrebama djece i interesima roditelja provoditi će se:

- Program ranog učenja engleskog jezika
- Program ritmika
- Program sporta

2.3. Program javnih potreba

Provoditi će se:

- Program predškole

2.4. Kadrovi i raspored rada

U svakoj odgojno obrazovnoj skupini 10-satnog programa radit će 2 odgojitelja s punim radnim vremenom 40 sati tjedno, ukupno 6 odgojitelja.

Tjedna struktura rada odgojitelja prema vrsti poslova i broju sati bit će:

- neposredni rad s djecom 27,5 sati,
- pripremanje poticajnog okruženja 2,5 sata,
- planiranje i valorizacija 5 sati,
- stručno usavršavanje 3 sata i
- suradnja s roditeljima i vanjskim ustanovama 2 sata

Stručni suradnik pedagog, ukoliko će to biti moguće biti će zaposlen u punom radnom vremenu 40 sati tjedno ili će alternativno biti angažiran putem Ugovora o djelu, za sve odgojno obrazovne skupine radi: praćenja realizacije odgojno obrazovnog rada, vrednovanja i njegovog unapređivanja, uvođenja inovacija, suvremenih oblika i metoda rada, stručnog usavršavanja odgojitelja, suradnje s roditeljima i drugim vanjskim čimbenicima.

Viša medicinska sestra bit će angažirana putem Ugovora o djelu ili u nepunom radnom vremenu 8 sati tjedno (1/4 radnog vremena), za sve odgojno obrazovne skupine radi: za ostvarivanje zadaća njege i skrbi za tjelesni rast i zdravlje djece, za osiguravanje i unapređenje zaštite zdravlja djece u timu s odgojiteljima, ravnateljem, roditeljima, stručnim suradnikom, kuharicom i spremačicom.

Ravnatelj/ica vrtića, s punim radnim vremenom, 40 sati tjedno je zadužen/a za poslove vođenja i zastupanja Vrtića koje obavlja u sklopu 8- satnog radnog vremena. Također, za sve korisnike uvijek je na raspolaganju u vremenu koje im odgovara ako zbog poslovnih obaveza nisu u mogućnosti doći u jutarnjim satima.

Sprema stručnih radnika i njihova osposobljenost bit će u skladu s Pravilnikom o vrsti stručne sprema stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne sprema ostalih djelatnika u dječjem vrtiću.

Na poslovima održavanja čistoće unutarnjih i vanjskih prostora radit će 2 spremačice od kojih 1 u punom radnom vremenu 40 sati tjedno i 1 u nepunom radnom vremenu 20 sati tjedno.

Na poslovima prehrane, osiguravanja 4 obroka, radit će 1 kuhar/ica s punim radnim vremenom.

Na poslovima održavanja zgrade, popravaka unutar i izvan zgrade kao i poslovima dobavljanja potrebnih namirnica radit će 1 ekonom u nepunom radnom vremenu 20 sati tjedno.

Administrativno računovodstvene poslove organizirat će Osnivač putem ovlaštenih servisa.

Potvrde o osposobljenosti odgojitelja koji će provoditi program dostaviti će se naknadno nakon što se provede natječaj za zapošljavanje. Praćenje i provjeru kvalitete organizacije rada vršit će nadležno Ministarstvo, Osnivač, ravnatelj i stručni suradnik Vrtića, nadležne inspeksijske službe i Agencija za odgoj i obrazovanje prema svojem planu rada. Proces praćenja i vrednovanja ustrojstva programa ostvarivat će se na razini cijele ustanove i u njega će biti uključeni svi odgojitelji, roditelji, ravnatelj i stručni suradnik. To će rezultirati fleksibilnošću ustrojstva, stalnom prilagodbom potrebama djece i roditelja.

Posebnim protokolima utvrdit ćemo: Da li smo kod formiranja odgojno obrazovne skupine vodili računa o potrebama djece i roditelja te uvjetima u skupini? U kojoj mjeri naš ustroj omogućava inkluziju djece s posebnim potrebama? Jesmo li formirali najprimjereniju mješovitu skupinu? Sniimat ćemo potrebe roditelja o duljini boravka djeteta u Vrtiću kao i potrebe korištenja Vrtića u vrijeme ljetnih mjeseci i godišnjih odmora. Prema dobivenim

pokazateljima unosit ćemo promjene u ustrojstvo rada ukoliko se za njih ukaže potreba. Pratit ćemo sve dijelove procesa rada kao što je: vrijeme jutarnjeg okupljanja, dnevne aktivnosti, uzimanje obroka, dnevni odmor i boravak na otvorenom. Nakon provedenih analiza vršit ćemo promjene ukoliko će postojati interes djece i roditelja. Utvrđivat ćemo da li je radno vrijeme Vrtića prilagođeno potrebama djece i roditelja i jesu li nužne neke promjene? Za nesmetano odvijanje procesa osiguravat ćemo dovoljan broj radnika, a u slučaju njihova izostanka odrediti adekvatne zamjene. Praćenje i provjeru kvalitete organizacije rada vršit ćemo pravovremeno i zakonski utemeljeno. Slijedom svega nabrojenog na kraju godine izrađivat ćemo pisano izvješće koje će sadržavati poglavlje ustrojstvo rada, sve dobre i slabe strane kao i mjere za njegovo unapređivanje.

3. MATERIJALNI UVJETI

3.1. Prostorni kontekst

Program vrtića odvijat će se u namjenskoj zgradi, koja je predviđena kao centralni tip vrtića, a koja je sagrađena u nastavku postojeće osnovne škole, s kojom ju povezuje zajednički hodnik. Građevinski elementi i materijali usklađeni su s okolinom. Prilikom gradnje objekta velika pažnja posvećivala se prvenstveno sigurnosti djece. Sve površine i visina prostorija odgovara postojećim propisima (Normativima i uputama za planiranje, programiranje, projektiranje, izgradnju i opremanje dječjih jaslica i dječjih vrtića (Prosvjetni vjesnik 4-85/1977) te Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe (NN 63/08). Svi prostori osiguravaju pedagoško estetsku poticajnu sredinu za djecu u dobi od 12 mjeseci do polaska u osnovnu školu te zadovoljavaju higijensko tehničke i ekološke zahtjeve.

PRIZEMLJE:			
BROJ	NAZIV PROSTORIJA I OBRADA PODA	NETO PODNA POVRŠINA	
1.	Kancelarija 1 , parket	29,44	m ²
2.	Kancelarija 2, parket	30,27	m ²
3.	Vjetrobran 1 , ker.pl.	10,32	m ²
4.	Vjetrobran 2, ker.pl.	8,00	m ²
5.	Hodnik 1, ker.pl.	66,09	m ²
6.	Hodnik 2, ker.pl.	44,25	m ²
7.	Spojni hodnik sa dvoranom, ker.pl.	6,16	m ²
8.	Izolacija sa WC-om za d. vrić, parket i ker.	11,97	m ²
9.	Izolacija sa WC-om za jaslice, parket i ker.	12,25	m ²
10.	Garderoba 1, ker.pl.	10,93	m ²
11.	Garderoba 2, ker.pl.	15,79	m ²
12.	Garderoba za jaslice, ker.pl.	15,79	m ²
13.	Predprostor, ker.pl.	3,24	m ²
14.	Sanitarije 1, ker.pl.	10,93	m ²

15.	Sanitarije 2, ker.pl.	11,74	m ²
16.	Sanitarije za jaslice, ker.pl.	10,87	m ²
17.	Sanitarije za osoblje, ker.pl.	9,14	m ²
18.	Dnevni boravak za dj.vrtić 1, parket	71,36	m ²
19.	Dnevni boravak za dj.vrtić 2, parket	68,99	m ²
20.	Dnevni boravak za jaslice, parket	61,16	m ²
21.	Natkrivena terasa, ker.pl.	27,60	m ²
22.	Djelomično natkrivena terasa, ker.pl.	51,16	m ²
23.	Didaktička sredstva 1, parket	11,27	m ²
24.	Didaktička sredstva 2, parket	19,00	m ²
25.	praona , ker.pl.	20,08	m ²
26.	Spremište deterđenta, ker.pl.	4,32	m ²
27.	Požarno stubište , ker.pl.	14,62	m ²
28.	kuhinja, ker.pl.	31,41	m ²
29.	office , ker.pl.	27,39	m ²
30.	spremište , ker.pl.	12,54	m ²
31.	Sanitarije za osoblje , ker.pl.	6,36	m ²
32.	Prostorija za kruh i pecivo , ker.pl.	3,97	m ²
33.	Suho spremište, ker.pl.	5,00	m ²
34.	hodnik, ker.pl.	18,81	m ²
35.	Prostorija za otpad i ambalažu, ker.pl.	2,67	m ²
36.	Sredstva za čišćenje, ker.pl.	2,62	m ²
UKUPNO NETO POVRŠINE VRTIĆA SA JASLICAMA		<u>767,51</u>	m²

Sve prostorije u zgradi su suhe i prozračne s dovoljno dnevnog svjetla, a umjetna rasvjeta jednako je raspoređena u prostoru. Svi prostori imaju mogućnost prirodne ventilacije zraka, a u prostoru sanitarnih uređaja dodano je i mehaničko prozračivanje. Podovi u prostorima u kojima borave djeca topli su i elastični te mogu podnijeti mokro pranje i dezinfekciju. U sanitarnim prostorima podovi su polutopli pogodni isto tako za pranje i dezinfekciju.

Planirana su na istoj građevinskoj čestici 2 vanjska dječja igrališta i to zapadno od vrtića površine 668,74 m² i istočno od vrtića površine 70,00 m², pružajući dovoljno mogućnosti instaliranja opreme i osmišljenog, sadržajnog boravka djece izvan zatvorenih prostora Vrtića.

Zelene površine na istoj građevnoj čestici prostiru se na površini 3.470,00 m².

Parkiranje automobila predviđeno je na 10 potpuno novih parkirališnih mjesta i to 5 parkirnim mjestima uz internu sjeveroistočnu prometnicu, kod glavnih ulaza (od toga 1 PM za invalidnu osobu) i 5 parkirnih mjesta uz prometnicu na jugozapadnoj strani za gospodarski dio (od toga 1 PM za invalidnu osobu). Na istoj građevinskoj čestici nalazi se 25 postojećih parkirnih mjesta, koja će se isto tako prema potrebi koristiti.

Izvedena su 2 prilazna kolna puta za vrtić i jaslice i to sa sjeveroistočne strane vrtića u površina 233 m² i jugozapadne strane vrtića u površina 255 m².

Sukladno Pravilniku o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti osigurani su elementi pristupačnosti.

3.2. Opća i didaktička oprema

Za potrebe rada Vrtića koristit će se oprema i didaktička sredstva tvrtke Škrinjica, koja će se tijekom godina nadopunjavati prema financijskim mogućnostima vrtića. Namještaj je funkcionalan, prenosiv, stabilan od kvalitetnog materijala, lakog za održavanje, estetskog izgleda i primjeren za dječju dob. Prostor sobe odgojne skupine podijeljen je na manje prostorne cjeline, na centre aktivnosti kako bi djeca, ovisno o svojem interesu, imala mogućnost grupiranja u manje skupine te kvalitetnije komunicirala i surađivala.

U oformljivanju centara vodilo se računa o dovoljnim količinama i raznovrsnosti materijala, o njihovoj dostupnosti i strukturiranosti. Prostori su uređeni tako da maksimalno pružaju fizičku sigurnost djece: zaštićene su utičnice, staklene površine, oštri rubovi i uglovi osnovne opreme. Prednost je namještaja što nije statičan nego ga fleksibilno možemo pomicati prema potrebama. Sve površine namještaja lako se održavaju i čiste.

Djeci će biti na raspolaganju:

1. OPREMA:

- namještaj (stolovi, stolice, ormari, garderobni ormarići, klupice, kutići, ležaljke) primjeren uzrastu djece
- panoi, zavjese

- opremljeni sanitarni čvorovi za djecu i osoblje (wc-školjke, umivaonici, dozatori, držači papira, ogledala, police za pribor osobne higijene)
- centralno grijanje
- primjerena dnevna i električna osvjetljenost

2. DIDAKTIČKA OPREMA:

- centri igara (kutić frizera, kuhinje, lutaka, građenja i konstruiranja, slikovnica, likovni, glazbeni, scenski, društvenih igara, liječnika, prometni...)
- kutić prirode i prirodnih materijala, didaktički neoblikovanog materijala
- igre za razvoj spoznajnih procesa, psihomotornih sposobnosti, govora, grupiranja i razvrstavanja, društveno-zabavne igre

Korištenje TV-prijamnika, DVD playera, CD playera, opreme za tjelesne aktivnosti u unutarjerm i vanjskom prostoru.

O prostorno materijalnom – okruženju Vrtića, osnovnoj opremi, didaktičkim sredstvima i materijalima ovisi usvajanje vrijednosti i razvoj kompetencija djece sadržanih u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Predškolsko dijete uči aktivno, čineći, u suradnji s drugom djecom i odraslima, a to jedino može u poticajnom materijalnom okruženju.

Djeca imaju mogućnost fleksibilnog korištenja prostora i aktivnog sudjelovanja u njegovu mijenjanju i oblikovanju. U takvom prostoru djeca će stjecati sve veću samostalnost i razvijati inicijativu za vlastite aktivnosti.

U dizajniranju poticajnog okruženja aktivno će sudjelovati djeca, a izbor i opremljenost centara ovisit će o njihovom interesima, iskustvima i potrebama. Tako će se tijekom godine pojavljivati novi centri aktivnosti kao primjerice tijekom ljetnih mjeseci centar s dostupnom vodom za igru i istraživanje. Unutar prostora osigurat ćemo mjesta za mirnu igru i osamljivanje djece. Svaki će centar imati pripadajući raznovrsni materijal zastupljen u dovoljnim količinama i na dohvat dječje ruke. Materijali će biti ponuđeni djeci pregledno, logično i svrsishodno. Didaktička sredstva i pomagala zadovoljavat će zadaće koje ostvarujemo kao i kriterije: razvojne primjerenosti, trajnosti, lakoće upotrebljivosti i privlačnosti. Uz gotova didaktička sredstva i igračke Vrtić će u velikim količinama koristiti neoblikovani i poluoblikovani materijal kojeg će odgojitelji sakupljati i prerađivati zajedno s djecom i roditeljima. Takav će materijal uvelike obogatiti dječju igru, poticati istraživanje i

stvaralaštvo. Koristit ćemo sredstva koja izrađuju sami odgojitelji kao i odgojitelji s djecom i roditeljima.

Vanjski prostori vrtićkog igrališta su optimalno osigurani visokom ogradnom zaštitom, tako da djeca imaju sigurnost i slobodu kretanja. Oko igrališta su drveća, koja osiguravaju prirodnu hladovinu. Igralište je opremljeno ljuljačkama, toboganom, u ljetnim mjesecima s posudama i vodom, pripadajućim alatima za istraživanje kao što su cijevi, grabilice i lijevci, te pješčanikom. Budući da je dvorište okruženo obiteljskim kućama, te školsko sportskom dvoranom, vrtić nema problema s devastacijom vanjskih prostora vrtića. Tehničko osoblje vrtića prije izlaska djece na vanjske površine pregledava teren. Pješčanik se redovito dezinficira i svakodnevno prekriva prilagođenim pokrovom, kako bi se zaštitili od nepoželjnih utjecaja.

3.3. Aspekti sigurnosti i mjere zaštite

U ostvarivanju programa radit ćemo na:

- pružanju sigurnosti i zaštite djeci, na preventivnom djelovanju u svrhu otklanjanja rizičnih situacija i ometajućih čimbenika,
- osiguravanju materijalnih i organizacijskih uvjeta za njihovu sigurnost,
- detektiranju svih izvora opasnosti: fizičkih, socijalnih i psihičkih,
- usvajanju znanja o prijetećim opasnostima: koje su to opasne situacije i kako se mogu zaštititi od njih i ublažiti ih,
- prevenciji primjerenosti dobi djece, bez zastrašivanja potencijalnim opasnostima i ograničavanja normalnog istraživačkog ponašanja djece,
- na promišljanju i prakticiranju odgojnih postupaka i aktivnosti koje će jačati i podržavati djetetove intrinzične potencijale za samozaštitu i samoočuvanje,

Materijalno-organizacijske sigurnosne uvjete ostvarivat ćemo kontinuiranim mjerama i aktivnostima:

- Stvarati materijalne uvjete za sigurnost djece (održavati ograde, sigurnosne utičnice i namještaj, nabavljati igračke bez štetnih sastojaka, primjerene dobi, redovito održavati energetske instalacije, uklanjati opasne predmete),
- Sprječavati rizične situacije tijekom radnog procesa (uklanjati alate i predmete nakon popravaka i pranja, raditi na siguran način),
- Sprječavati mogućnost ozljeda osiguranjem prostora i dobrom organizacijom rada,
- Zadovoljavati sanitarne i zdravstvene kriterije za funkcioniranje ustanove (kuhinja, sobe, ostale prostorije) i osoblja (prevencija i izolacija zaraznih bolesti, redovni pregledi),
- Kontinuirano osposobljavati radnike za sigurnosno ponašanje. Radnike upućivati na tečajeve zaštite na radu, pružanja prve pomoći i protupožarne tečajeve,
- Osigurati ispravnost vatrogasne opreme, kompletnost sanitetske opreme u slučaju nezgoda i opremu i sredstva za provođenje evakuacije i spašavanja. Osigurati evakuacijske putove i izlaze; provoditi vježbe evakuacije i spašavanja
- Pri sportskim aktivnostima, izletima i izlascima izvan Vrtića nastojati osigurati dovoljno osoblja u pratnji, potrebnu medicinsku i ostalu opremu, dobru organizaciju i druge sigurnosne elemente,
- Spriječiti stvaranje nasilnog ozračja u suradnji s roditeljima
- Tijekom godine informirati roditelje, ljude iz lokalne zajednice i cjelokupno osoblje Vrtića o mogućim izvorima nesigurnosti za djecu i poduzimati mjere.

Stalno ćemo voditi brigu za osobnu fizičku i psihičku sigurnost djece ovim aktivnostima i djelovanjem:

- Prevenirati bježanje djeteta iz Vrtića, kod roditelja provjeriti sigurnosno ponašanje djeteta (samoinicijativni odlazak djeteta iz stana ili od roditelja, gubljenje djeteta, nedostatna roditeljska kontrola djeteta, nedostatna privrženost) i poduzimati mjere (informiranje odgojiteljica, rad s roditeljem i djetetom, prema potrebi zaključavanje vrata),

- U okviru redovnog posla odgojiteljice će kontinuirano primjenjivati sigurnosne mjere (provjeravanje da li u svakom trenutku vide svu djecu, brojenje djece, sprječavanje izlaganja opasnosti, upućivanje na izvore opasnosti i samozaštitu, stjecanje vještina koje sprječavaju povrede),
- Redovno pratiti, provoditi i sprječavati zdravstvene probleme u Vrtiću,
- Osposobljavati djecu, naročito šestogodišnjake, za sigurnosno ponašanje u prometu,
- Voditi brigu ima li zlostavljane i zanemarene djece ,
- Senzibilizirati roditelje na razne načine (situacijski, na roditeljskim sastancima, putem plakata i na individualnim razgovorima) za potrebne sigurnosne mjere,
- Razvijati odnos privrženosti djece s roditeljima, odgojiteljicama i drugom djecom, (dijete koje je emocionalno povezano s grupom i odraslom osobom bit će manje izloženo bilo kojem obliku rizika),
- Pridržavati se podsjetnika i protokola za razne rizične situacije sadržanih u Sigurnosno zaštitnom i preventivnom programu kao što su: protokol u slučaju ozljede djeteta, protokol u slučaju nestanka djeteta, protokol postupanja kad roditelj ne dođe po dijete u Vrtić do kraja radnog vremena, protokol za postupanje u slučaju sukoba s roditeljima ili međusobnog sukoba roditelja, protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom, protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, protokol postupaka i metoda djelovanja za utvrđivanje sigurnosti prostora i sredstava koja će koristiti djeca (unutrašnji i vanjski prostori Vrtića i svi drugi prostori izvan Vrtića), protokol postupaka i metoda djelovanja pri korištenju igrališta te izlazaka izvan prostora Vrtića, protokol postupanja prilikom dovođenja i odvođenja djeteta iz Vrtića, protokol postupaka i metoda djelovanja kod preuzimanja i predaje djeteta drugom roditelju ili drugoj osobi, protokol postupaka i mjera nadzora kretanja osoba u Vrtiću, protokol postupaka i metoda djelovanja u procesu integracije djece s teškoćama u razvoju, protokol u slučaju zamjene odgojiteljice, protokol postupaka u slučaju nestanka dječjih stvari i predmeta, protokol za postupanje za vrijeme dnevnog odmora djece u Vrtiću, podsjetnik i metode djelovanja u upotrebi medija u odgojno obrazovnom procesu.

Senzibilizirat ćemo, informirati i osposobljavati roditelje, djecu i osoblje za sigurnosno i samozaštitno ponašanje:

- Na ugodan način, bez plašenja i kroz igru upoznavat ćemo djecu s raznovrsnim izvorima opasnosti koje nosi život. Informiranje i osvještavanje djece o potencijalnim opasnostima ugradit ćemo u kurikulum Vrtića. Upoznat ćemo djecu s kriznim telefonima i drugim izvorima pomoći,
- Koristit ćemo edukativne igre o opasnostima u skupini, pri individualnim tretmanima i s roditeljima čija su djeca izložena opasnostima,
- S predškolskom djecom prorađit ćemo preventivne mjere iz područja seksualnog zlostavljanja, a u svakodnevnim situacijama stalno poticati samopoštovanje i zauzimanje za sebe,
- Upoznati djecu što sama mogu učiniti, ako se nađu u opasnoj situaciji i s kime o tome mogu razgovarati. (jasno i glasno reći "ne." onome tko ih pokušava ugroziti, u opasnosti pobjeći na najbliže sigurno mjesto, biti uvijek na sigurnoj udaljenosti kad razgovaraju s nepoznatim osobama, da jasno razlikuju dobre i loše tajne koje im mogu prenositi odrasli iz njihove okoline i sl.),
- Raditi na razvoju svih dječjih potencijala i vještina koje doprinose socijalnom, općem psihološkom i spoznajnom razvoju i reagiranju na problemske i stresne situacije.

Nastojat ćemo da nam Vrtić bude sigurna zajednica. Radit ćemo na senzibiliziranju djece i roditelja za nacionalnu, religioznu, zdravstvenu ili posebnu potrebu djeteta.

Na roditeljskim sastancima i individualnim razgovorima nastojat ćemo uskladiti stavove, socijalizacijske poruke i vrijednosni sustav koji će doprinosti prosocijalnom ponašanju djece i razvoju pozitivnih socijalnih vještina. Putem slikovnica, edukativnih igara i materijala te kroz konkretne životne situacije usmjeravat ćemo djecu ka pozitivnim socijalnim i moralnim vrijednostima, stavovima i vjerovanjima . Na nivou skupine donosit ćemo zajedničke odluke o pravilima reguliranja odnosa i prihvatljivog ponašanja. Uspješnost sigurnosno zaštitnih mjera procjenjivat ćemo cijele godine, a posebno na kraju kad ćemo moći utvrditi jesmo li godinu završili bez sigurnosnih problema i težih povreda djece.

4. ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD

Odgojno obrazovni rad ostvarivat ćemo u skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj te dokumentima koji su njegovo polazište: Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece, Konvencijom o pravima djeteta, Nacionalnim okvirnim kurikulumom za predškolski odgoj i obrazovanje, Smjernicama za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije, Priručnikom za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja te novim paradigmama djetinjstva.

Cjelokupni odgojno-obrazovni rad temeljit će se na znanstvenom i humanističkom pristupu. Konceptija razvoja predškolskog odgoja i programskog usmjerenja daje nam mogućnost stvaranja i provođenja različitih projekata te otvorenost i slobodu u primjeni novih ideja u pedagoškoj praksi.

Uvažavajući svoje specifičnosti, kulturu, običaje, baštinu, uvjete, stručna znanja i sve ostale elemente koji su značajni za ostvarenje odgojnog procesa, odgojne skupine će se opredijeliti za sadržaj i projekte koji će izazvati poseban interes kod djece, a sve s ciljem stvaranja uvjeta za optimalan razvoj djece i unaprjeđenje kvalitete njihova života u cijelosti.

Kurikulum neće biti sadržaj, nego pristup sadržaju. Sadržaj ćemo birati na osnovi pažljivog promatranja interesa, mogućnosti i stilova učenja djece. Odnosit ćemo se prema djetetu kao individualnom, originalnom, kreativnom i socijalnom biću koje je sposobno učiti vlastitim tempom u interaktivnom procesu s drugom djecom, odraslima i cijelim okruženjem. Zadovoljavat ćemo suvremene kriterije prema kojima odgojitelj pomaže djetetu da što dublje, bolje i točnije razvije osobno iskustvo i da ga obogati. Vodeći računa o kvaliteti kurikuluma skrbit ćemo za sva područja razvoja, o djetetovoj prirodi učenja, o objedinjenom, holističkom pristupu. Kurikulum neće biti doslovno dan, unaprijed definiran plan, nego će ga odgojitelji i djeca stvarati i stalno razvijati, usklađivati ga s individualnim različitostima djece i s kontekstualnim posebnostima odgojne skupine. Aktivnosti će biti koncipirane tako da omogućuju integriranje različitih područja znanja i učenja djeteta na prirodni način. Učenje će se odvijati spiralno, a njegova brzina ovisit će o osobnom ritmu svakog djeteta. Okruženje za učenje i samo stjecanje iskustva učenja bit će poticajno, konkretno i djetetu zanimljivo. Uzimat ćemo u obzir uočenu potrebu djeteta za istraživanjem i učenjem, nećemo ga izvana motivirati već ćemo ga pratiti, podržavati i prepoznavati njegove interese te na njima temeljiti oblikovanje okruženjem koje će djetetu omogućavati zadovoljavanje njegove znatiželje i stjecanje novih iskustava.

Odgojno obrazovni rad temeljit ćemo na **vrijednostima**:

- **znanju** – djeca će znanje stjecati aktivno, otkrivajući i istražujući, dolazeći do novih iskustava kroz igru i različite aktivnosti koje će sama izabrati u poticajnom fizičkom i socijalnom okruženju. Skrbit ćemo da organizacijski i prostorno materijalni uvjeti Vrtića omogućavaju djeci slobodan izbor aktivnosti i razvijanje različitih strategija učenja i stjecanja vrijednosti znanja. Osiguravat ćemo multisenzoričnost centara i mogućnosti istraživanja svim senzornim modalitetima. Ističemo još neizravnu potporu odgojitelja kako bi dijete od osjetilnih iskustava samo dolazilo do viših mentalnih razina.
- **humanizmu i toleranciji** - vrijednost humanizma i tolerancije razvijat ćemo kroz građenje zajedništva i osjećaja pripadnosti vrtiću i svojoj odgojnoj skupini. Senzibilizirat ćemo djecu za potrebe i prihvaćanje drugih, poticati suosjećajnost, razumijevanje svojih prava i prava drugih. Promoviranjem inkluzije djece s posebnim potrebama učit ćemo prihvaćati različitosti, usvajati stavove i uvjerenja da sva djeca zaslužuju edukaciju u zajedništvu s drugom djecom uz pružanje primjerene potpore. Odgojitelji će primjenjivati individualizirane postupke u radu i stavljati težište na ono područje razvoja u kojem dijete ima određenih poteškoća.
- **identitetu** (osobnom, kulturnom i nacionalnom) - u odgojno obrazovnom radu pridonosit ćemo izgradnji osobnog te kulturnog i nacionalnog identiteta. Kroz dječje akcije i interakcije poticati ćemo razvoj dosljednosti, samopoštovanja, pozitivne slike o samom sebi i osjećaja sigurnosti u susretu s drugima. U doticaju s kulturom i duhovnom baštinom našeg kraja poticati ćemo razvoj kulturnog i nacionalnog identiteta. Podražavat ćemo i poticati dječje projekte koji će im pomoći konstruirati identitet kao svijest o onome što jesu i kamo pripadaju.
- **odgovornosti** - koliko god ćemo u odgoju i obrazovanju poticati aktivitet djece toliko ćemo i promicati njihovu odgovornost prema materijalnom okruženju, prema sebi samima i drugima, a posebno prema prirodi i njenim resursima. Unutar naše vrtićke zajednice djece i odraslih, dijete će svakodnevno biti u prilici učiti o svojim pravima i pravima drugih, ali istovremeno i o obvezama, zatim o načinima izgrađivanja kvalitetnih odnosa, o komunikacijskim tehnikama i općenito o socijalno prihvatljivom ponašanju. Poticati ćemo odgovorno ponašanje djece, svjesnost odnosa između osobne slobode i odgovornosti te poticati na samoprocjenu vlastitog djelovanja, na djetetovo sagledavanje postupaka i izražavanja njegovog mišljenja.

- **autonomiji i kreativnosti** - vrijednost autonomije u Vrtiću ostvarivat ćemo poticanjem inicijativnosti i samoorganiziranja djece u oblikovanju aktivnosti gdje će samostalno misliti, odlučivati i djelovati. Gradit ćemo fizičko i socijalno okruženje puno prihvaćanja i podržavanja u kojem dijete može razvijati svoju neovisnost i samopouzdanje te postajati sve autonomnije. Uvažavajući prirodnu kreativnost djeteta u odgojno obrazovnom procesu nastaviti ćemo je njegovati, poticati i razvijati aktivnostima različitog izražavanja i stvaranja različitim izražajnim formama korištenjem raznovrsnih izražajnih medija. Uvijek ćemo poticati one aktivnosti koje se oslanjaju na stvaranje, a ne na puko ponavljanje i uvježbavanje. Pri tom ćemo veću važnost dati samom stvaralačkom procesu i originalnosti, a ne rezultatu procesa i uspoređivanju s učincima iz svijeta odraslih. Unutar različitih centara strukturom sredstava i materijala poticati ćemo djecu na različite simboličke izričaje putem: likovnih, grafičkih, kinestetičkih, verbalnih, gestikulacijskih i drugih ekspresivnih modaliteta. Djeca će uvijek biti u prilici stvaralački izražavati vlastite ideje, iskustva i doživljaje. Posebno ćemo poticati razvoj divergentnog mišljenja u aktivnostima i komunikaciji.

Sukladno Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj ostvarivat ćemo **ciljeve** koji se odnose na osiguravanje dobrobiti za dijete i to: osobnu i tjelesnu, obrazovnu, emocionalnu i socijalnu dobrobit.

4.1. Osobna i tjelesna dobrobit

Činit ćemo to na suvremen način u kojem će biti važno spontano, situacijsko učenje kroz igru i doživljaje u okruženju bogatom razvojno primjerenim poticajima. Svakodnevno ćemo skrbiti o uvjetima za razvoj i učenje kako bi:

- **djeca u 2. godini života:** usvojila higijenske i prehrambene navike kao preduvjet za zdravlje, postala što samostalnija u savladavanju higijenskih navika i životno praktičnih i radnih aktivnosti, savladala prirodne oblike kretanja, (naročito hodanje, trčanje i puzanje), usvojila vježbe za jačanje fine motorike: okretanjem stranica knjiga, hvatanjem i stavljanjem predmeta u određene otvore, građenjem tornja od 3 i više elementa.

- **djeca u 3. godini života:** usvojila higijenske i prehrambene navike kao preduvjet za zdravlje, postala što samostalnija u savladavanju higijenskih navika i životno praktičnih i radnih aktivnosti, savladala prirodne oblike kretanja (hodanje, trčanje, puzanje), savladala prelazak prepreke u visini trbuha i prsnog koša, preskakanje predmeta visokih 15 cm s doskokom na oba stopala, savladala promjenu i pravac kretanja prilikom trčanja, savladala držanje žlice i vilice, pijeње iz čaše, usvojila vježbe za jačanje fine motorike (okretanjem stranica knjiga, rezanje škaricama, držanjem bojica palcem i prstima, ponavljanjem crteža kruga, vučenjem okomitih i vodoravnih crta, mrvljenjem, gnječenjem i razvlačenjem gline i plastelina, hvatanjem predmeta i stavljanjem u određene otvore).
- **djeca u 4. godini života:** usvojila higijenske i prehrambene navike kao preduvjet za zdravlje, postala što samostalnija u savladavanju higijenskih navika i životno praktičnih i radnih aktivnosti, usvojila: vježbe za jačanje krupnih grupa mišića, vježbe za razvoj stopala, pravilno držanje tijela te organizirano kretanje i postavljanje u kolonu i krug, razvila prirodne oblike kretanja: hodanje (natraške, na prstima i petama), trčanje, skakanje, poskakivanje, bacanje i gađanje, savladala bacanje lopte jednom rukom na udaljenost 1,5 – 2 m, mogla loviti tenisku lopticu bačenu s udaljenosti 1 m, usvojila rezanje papira ravnim čvrstim potezima.
- **djeca u 5. godini života:** usvojila zdrav način života, usvojila navike održavanja osobne higijene, samostalnost u oblačenju i svlačenju i urednom odlaganju, postala samostalna u uzimanju obroka i korištenju pribora za jelo, usvojila vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, pravilno držanje tijela, pravilan razvoj stopala, vježbe za razvoj snage i jačine te organizirano kretanje, razvila osnovne pokrete i njihovu preciznost, usavršila prirodne oblike kretanja: trčanje, skakanje, bacanje, hvatanje, gađanje i nošenje, savladala hodanje po smanjenoj površini, savladala skakanje preko užeta te igre loptom.
- **djeca u 6. i 7. godini života:** stekla navike zdravog načina života, osamostalila se u svim aktivnostima, usvojila vježbe za jačanje krupnih mišićnih skupina, lakoću izvođenja, točnost i preciznost, usavršila motoriku, koordinaciju pokreta i ravnotežu, razvila finu motoriku i koordinaciju oko - ruka, razvila osnovne pokrete i sposobnost mjerenja rezultata - nivo postignuća, savladala izvođenje plesova hodanjem, trčanjem i poskocima.

4.2. Obrazovna dobrobit

Za ostvarivanje ovog cilja integrirano ćemo poticati sva područja razvoja izbjegavajući kontrolirano učenje razlomljenih čestica znanja. Procijenit ćemo znanja, interese i mogućnosti djece te temeljem toga omogućavati njihov daljnji razvoj izmjenama u okruženju i raspravama s djecom i djece međusobno. Obogaćivat ćemo okruženje različitim sredstvima i materijalima, odlaziti u okruženja izvan vrtića u svrhu zadovoljavanja dječjih potreba za doživljajima i raznolikom stimulacijom. Samo u kvalitetno pripremljenom okruženju moći ćemo svi zajedno konstruirati i sukonstruirati mnoga znanja.

Odgoviteljev stav bit će neautoritaran. Njegova će uloga biti u stvaranju uvjeta u kojima će poticati i motivirati djecu na aktivnost, na činjenje i stvaranje vlastite strategije učenja. Kontekstualno povezane situacije, dominacija igre i drugih aktivnosti poticat će djecu na učenje i razvoj njihovih kompetencija, pružati im mogućnosti za svakodnevni kontakt s prostorom, raznovrsnim sredstvima i njihovo doživljavanje svim senzornim modalitetima.

Tako ćemo dijete višestruko poticati da u:

- **2. godini života:** upoznaje okolinu manipulacijom - trganjem, prevrtanjem, rastavljanjem, sastavljanjem, udaranjem, premještanjem i sl. (istražuje prostor s bezopasnim i zanimljivim igračkama i predmetima svakodnevne upotrebe – plastične bočice, šareni papiri, krpice, kutije, tuljci i sl.), bude aktivno i samostalno, usmjeravamo pažnju na događaje koji potiču na istraživanje, oponaša jednostavne radnje, osluškuje i oponaša zvukove iz prirode, okoline, imenuje (stvari, radnje) i prepoznaje sadržaje iz okoline kroz igru, čitamo slikovnice i razgovaramo s djetetom o slikovnici uz pokazivanje slika, prihvaćamo njegovu inicijativu za komunikacijom (verbaliziramo njegove geste, komunikacijske namjere – kad dođe s pitanjem, sa željom za utjehom, s nekim komentaron i sl.), govorimo pjesmice i brojalice, te ga potičemo na isto, obogaćivanjem dječje okoline sa igračkama što sličnijim stvarnim predmetima, podržavamo simboličku igru u kojoj dijete oponaša radnje i osobine ljudi, životinja, predmeta (briše stol, češlja, hrani lutku, puže, laje, stavlja krpicu na glavu kao kapa i sl.)
- **3. godini života:** aktivno isprobava, istražuje manipulacijama svoju okolinu (opipava, rastavlja, sastavlja..), usmjerava pažnju na događaje koji potiču istraživanje i koji su mu zanimljivi, rješava praktične probleme (uklanjanjem prepreke i sl.), svrstava

predmete po jednom svojstvu, razlikuje i pridružuje (2 boje, veličine, oblike), čitanje, listanje i gledanje slikovnica uz razgovor nakon čitanja (poticati da prema slici nadopuni priču svojim riječima i tumačenjima), kroz različita iskustva, radnje, aktivnosti odraslih potičemo na igru pretvaranja kroz suradnički odnos s odraslom osobom koja se s djetetom igra.

- **4. godini života:** dijete će imati uvjete za upoznavanje namjene svih prostora u vrtiću, poticat će dijete na uočavanje prostornih i količinskih odnosa, omogućavat će stjecanje znanja i iskustava o svijetu koji nas okružuje: ljudi i njihove aktivnosti, materijalna i duhovna dobra, biljni i životinjski svijet, vremenske karakteristike i prirodne pojave, dijete će biti u prilici promatrati, slušati, istraživati i povezivati analogne suprotnosti: led, vatra, poticat će razumijevanje vremena: jučer, danas, sutra, poticat će imenovanje grada i ulice u kojoj dijete živi, poticat će igre za stjecanje iskustava u prometu usvajajući pozitivna ponašanja u prometnim situacijama, poticat će prepoznavanje slova i brojeva, imenovat će i opisivati prepoznate slike (dekodiranje slike), poticat će prepoznavanje barem 6 dijelova tijela, poticat će zapamćivanje osobnih imena, predviđat će realističan ishod događaja ili priče, poticat će dijete da se u aktivnostima pravilno služi jednostavnim alatima.
- **5. godini života:** poticat će upoznavanje i istraživanje osnovnih obilježja biljnog i životinjskog svijeta, poticat će zapažanje, uspoređivanje i imenovanje odnosa među predmetima te imenovanje količinskih i vremenskih odnosa, poticat će usvajanje prometne kulture, poticat će brojenje i prepoznavanje brojki, poticat će prepoznavanje slova i interes za čitanje, poticat će zbrajanje i oduzimanje za jedan više, za jedan manje na konkretnom materijalu, poticat će prepoznavanje vremena koje pokazuje sat, poticat će razumijevanje prošlosti i budućnosti te dolaska važnijih događaja.
- **6. i 7. godini života:** razvijat će sve veću radoznalost i interes prema svemu što okružuje dijete, istraživati, pronalaziti novo, uočavati povezanost pojava kao uzrok i posljedicu, stjecat će sve više iskustava i znanja o sebi, o ljudima i njihovim osobinama, o prirodi, o materijalnim i duhovnim dobrima iz okruženja, razvijat će ekološku svijest, razvijat će prostornu i vremensku orijentaciju, razvijat će pojam broja i skupa, poticati prepoznavanje brojki i pridruživanje količini, poticati mehaničko brojenje, razvijat će dječju pažnju, koncentraciju, percepciju, svjesno i namjerno učenje i zapamćivanje.

4.3. Socijalna i emocionalna dobrobit

Uvjeti za ostvarivanje ovog cilja bit će demokratska atmosfera našeg vrtića ispunjena pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, razumijevanja, prihvaćanja i poštovanja. Samo takvo toplo ozračje moći će kod djece u:

- **2. godini života:** pružiti djetetu utjehu i objašnjenje iz kojeg razloga roditelj ga ostavlja, te što će ono raditi dok on ne dođe po njega, omogućiti mu korištenje „prijelaznog objekta“, omogućiti postupno produžavanje boravka u jaslama, te boravak roditelja, osobito u vrijeme privikavanja, podržavati osjećaj sigurnosti (vjeru u sebe, okolinu), poticati, inicirati i organizirati zajedničke igre koje ih raduju, poticati na sve oblike prosocijalnog ponašanja - pomaganja, tješnja, velikodušnosti i suradnje (davanjem primjerima i pohvalama), potaknut razvoj pojma o sebi i dijeljenje s drugima (osigurati dovoljan broj igračaka, poticati na razmjenu igračaka), osigurati razvijanje osjećaja vlastite sposobnosti (samostalno ovladavanje sve širim krugom aktivnosti te postupno širenje granica), omogućiti mu da isproba granice koje može samostalno dosegnuti u svakodnevnim aktivnostima (ne posramljivati ga), učiti dijete kako može bezopasno obaviti željenu aktivnost (demonstracijom radnji) postavljanjem jasnih i realističnih granica, bez zabrana i upozorenja.
- **3. godini života:** poticati empatiju i prosocijalno ponašanje (tražiti od djeteta da se uživi u emocionalnu situaciju drugoga (sjećaš li se kako je tebi bilo kada te), objašnjavati govorom tuđe i vlastite emocije), jačati osjećaj neovisnosti i samostalnosti (u aktivnostima gdje dijete vidi rezultat svojega djelovanja te doživljava vlastitu sposobnost i kompetentnost, dovoljno je i prisustvo (ne treba biti odgojitelj stalno u interakciji) tako da dijete može dobiti komentar, potporu, pažnju, ako je traži) i izbjegavati posramljivanja, poticati na poštivanje inicijative djeteta, hrabriti ga prilikom verbalizacije i pažljivo ga slušati, prilikom kontrole izražavanja emocija biti model prihvatljivog izražavanja (maziti dijete u raznim situacijama, ne samo kad ga tješi, već i u situacijama koje izazivaju ljutnju nuditi djetetu rješenja koja uključuju kratko odlaganje zadovoljenja želja i potreba ili zamjenu za željenu igračku, stvar), poticati početak socijalne interakcije (pokušaji igre s drugim djetetom), uspostavljati kontakte i interakciju s drugom djecom putem igre, dnevnim aktivnostima.
- **4. godini života:** podržavati osjećaj sigurnosti, vjeru u sebe i okolinu, poticati, inicirati i organizirati zajedničke, grupne i individualne igre koje ih raduju, u koje se spontano

uključuju, podržavat će inventivnost, prijateljsku pomoć u igri i dnevnim aktivnostima, poticati će igranje jednostavnih društvenih igara, poticati će simboličke igre s mnogo detalja i pomnim određivanjem prostora i vremena, poticati će rješavanje problema s vršnjacima koristeći zamjenu, upravljanje i pregovaranje, poticati će razumijevanje osjećaja drugih, poticati osamostaljivanje u primjerenim zadacima: oblačenje, zatvaranje zatvarača, vezanja uzica, pripremanje materijala i igračka, održavanje čistoće prostora.

- **5. godini života:** poticati razumijevanje pripadnosti obitelji, vrtiću i društvenoj sredini te mogućnost izražavanja o tome, poticati društveno prihvatljiva ponašanja, prekinuti neodgovarajuća kad im se skrene pažnja, poticati poštovanje drugih i kulturno ophođenje, poticati djecu na sklapanje prijateljstava, na samostalno rješavanje problema, poticati suradničke igre i učenje, grupno donošenje odluka, podjelu uloga i fair play odnose, poticati pružanje podrške i pomaganje drugima, poticati osamostaljivanje u svim razvojno primjerenim zadacima, poticati angažiranost i samostalnost u radu, poticati rutinirano slijeđenje najmanje grupnih pravila, poticati čuvanje materijalnih dobara, prirode i prirodnih resursa.
- **6. i 7. godini života:** poticati društvenost i razvoj socijalnih kontakata, poticati razvoj osjećaja pripadnosti skupini te osjećaja prihvaćenosti, poticati razvoj socijalnih kompetencija, poticati društveno prihvatljiva ponašanja, kulturno ophođenje u svim prilikama, poticati suradničke odnose u igrama i aktivnostima, poticati razvoj pravilnih odnosa prema prirodi i okruženju, poticati interes za rad i radne aktivnosti, poticati osamostaljivanje u svim radnjama, poticati razvoj sigurnosti, samopouzdanja i pozitivne slike o sebi i svojim mogućnostima, poticati prepoznavanje emocija preko gesta, mimike ili intonacije glasa, poticati razumijevanje i poštovanje emocija drugih ljudi.

4.4. Razvoj kompetencija

Uspješnost djeteta u aktivnostima odredit će splet više različitih kompetencija. Kako je dijete cjelovito biće integrirane prirode učenja i kompetencije ćemo procjenjivati cjelovito. Što će Vrtić činiti za njihov uspješan razvoj u smislu bogaćenja okruženja radi preglednog prikaza, kompetencije su ovdje izražene pojedinačno.

4.4.1. Komunikacija na materinskom jeziku

U svrhovitim i smislenim aktivnostima, posebno aktivnostima izražavanja i stvaranja govorom, osposobljavat ćemo djecu za pravilno usmeno izražavanje vlastitih misli, osjećaja, doživljaja, potreba i iskustava. Relevantan činitelj utjecaja na razvoj umijeća komunikacije djece na materinskom jeziku je sposobnost kojom komunicira odgojitelj. Uloga je odgojitelja pružanje ispravnog govornog modela i poticanje djece na komunikaciju u svim situacijama. Težit ćemo postati što bogatije jezično okruženje koje će poticati djecu na što više interakcija i verbalno izražavanje, koje će kod djece u:

- **2. godini života:** razvijati sposobnost govora kao sredstvo komunikacije u svakoj prilici, smisleno povezuje dvije riječi, koristi govor putem verbalnih naloga (bez popratne geste), ispravno odgovara na pitanja: Što je to? Tko je to? Čije je...? Kamo..? Gdje..?, prepoznaje predmete i spominje ih i izvan situacije u kojoj ih je vidjelo, sluša i razumije jednostavne priče o onome što mu se nedavno dogodilo, poticati na sposobnost razgovora putem predmeta u okruženju (interesira se za naziv, Što je to?), razvijati slušanje za ritam pjesmica, zvukova iz prirode.
- **3. godini života:** razvijati sposobnost govora (u svakoj prilici, obitelji, vrtiću, izvan njega) razvijati interes za pjesmice, brojalice, priče, dramatizaciju u igri, korištenjem govora za različite svrhe za dobivanje i davanje informacija (pita kako se što zove - Tko je? Što je? Gdje je? Čije je?) omogućiti stvaranje dužih i složenijih rečenica (priča o onome što nije „sada i ovdje“, prepričati što se zbilo u bliskoj prošlosti, ispriča kratku priču, kaže nešto o sebi „boli me“, govor bude oslonac za mišljenje ili pamćenje) prilikom komunikacije važan je dobri govorni model (korištenjem jednostavnih rečenica koje treba lagano i razgovjetno izgovarati, kako bi dijete moglo ih bolje razumjeti), podržavati i hrabriti ga na verbalizaciju, poticati na razgovor nakon ispričanih priča svojima riječima i tumačenjima.
- **4. godini života:** poticati na razgovor i međusobnu komunikaciju u svakoj prilici te formiranje rečenica s više riječi, poticati korištenje govora za različite svrhe, za dobivanje i davanje informacije, za maštovito izražavanje svojeg mišljenja, poticati na pravilnu artikulaciju glasova i riječi, dovoditi do razumijevanja govora i obogaćivanja rječnika primjerenim literarnim djelima, poticati postavljanje pitanja kada, kako, zašto, poticati razumijevanje usmenih uputa u igri i redosljeda događanja, dovoditi do razumijevanja značenja priloga: između, iznad, ispod, na vrhu, na dnu, poticati igre scenskim lutkama i dramatizacije priča.

- **5. godini života:** poticati na govor u svakoj prilici, u obitelji, u vrtiću i izvan vrtića, poticati njihov interes za priče, stihove i zagonetke, poticati na točno prepričavanje priča, poticati scenski izraz, dramatiziranje priča i stihova, poticati rutinirano odgovaranje na pitanja, poticati na pravilno izgovaranje samoglasnika i suglasnika, poticati na razlikovanje tihog i glasnog govora.
- **6. godini života:** poticati na govornu komunikaciju u svim prilikama, poticati na pažljivo slušanje i razgovor, poticati na pravilan, razumljiv i izražajan govor, poticati na prepričavanje, recitiranje, opisivanje i dramsko scensko izražavanje, na njegovanje interesa i ljubavi prema knjizi, poticati na glasovnu analizu i sintezu, poticati na razumijevanje abecednog načela, šifriranje i dešifriranje, poticati na određivanje položaja glasa u riječima, poticati na grafomotoričke vježbe.

4.4.2. Komunikacija na stranim jezicima

Razvijat će je voditelj verificiranog programa ranog učenja stranog jezika najprimjereniji, situacijski pristup učenju ukoliko će roditelji i djeca iskazati interes.

4.4.3. Matematička kompetencija

Za razvoj ovih kompetencija Vrtić će pripremati poticajno okruženje koje će obilovati konkretnim predmetima i materijalima te omogućavati postupnu primjenu matematičkog mišljenja kao i postavljanje pitanja, istraživanje i zaključivanje o zakonitostima prirode. Oformit ćemo centar predmatematičkih vještina i centar žive prirode u kojima će djeca inicirati i samoorganizirati aktivnosti.

Neposredna okolina djeteta nepresušni je izvor njegovih spoznaja pa tako i onih koje su u domeni matematičkih kompetencija. Obilje materijala u našem okruženju i radoznalost poticat će djecu na istraživačko spoznajne aktivnosti i postupno građenje sve točnije slike svijeta, na usvajanje sve složenijih sustava a jedan od njih je i sustav matematičkih pojmova.

Svi početni matematički pojmovi izraz su količinskih i prostornih odnosa te osobina predmeta i pojava iz materijalnog svijeta koji okružuje dijete i u kojem ono može praktično djelovati, stjecati iskustva, misliti i na kraju doći do više mentalne razine shvaćanja matematičkih pojmova i relacija. Poznato nam je da to ne ide brzo i potreban je cijeli predškolski period kako bi dijete izgradilo nužne mentalne strukture i moglo formirati matematički pojam.

U svim prostorima Vrtića i različitim situacijama, a posebno u centrima predmatematičkih vještina koji su obogaćeni probranim i naglašenim stimulansima za dječje aktivnosti djeca će postupno stjecati matematičke kompetencije:

1. Razvoj prostorne orijentacije i shvaćanje prostornih odnosa

Kroz igre dijete će operirati prostornim odnosima, redom određivati položaj predmeta s kojima manipulira, najprije: u, na, naprijed, nazad, gore, dolje, a kasnije sve složenije: ispod, iznad, ispred, iza, između, lijevo, desno i na kraju određivati položaj predmeta na maketi i grafički prikazivati prostorne odnose.

2. Razvijanje pojmova vremena i vremenskih odnosa

Djetetu će pomoći u strukturiranju znanja o vremenu i izgrađivanju vremenske orijentacije ustaljeni red aktivnosti u vrtiću (doručak, aktivnosti, izlazak na otvoreno, ručak, popodnevni odmor). Dijete će samo strukturirati vrijeme u vrtiću ispunjavajući ga vlastitim aktivnostima. U igri će spontano organizirati vrijeme i prostor. Poticanjem složenijih aktivnosti i okruživanjem primjerenim didaktičkim sredstvima djeca će postupno usvajati ne samo dijelove dana već i dane kao dijelove jednog tjedna, shvaćati vremenske relacije vezane za značajne datume i godišnja doba. Didaktičko sredstvo, izrađeni satovi od papira pomoći će djeci pratiti tok vremena.

3. Djeca će u bogatom okruženju imati prilike grupirati predmete po nekom kriteriju, klasificirati (oblik, boja, veličina), stvarati skupove, uočavati kvantitativne odnose (nijedan, jedan, mnogo) količine (jednako, manje, više, više za jedan, manje za jedan) pridruživati, grafički predstavljati skupove, usvojiti serijaciju (slaganje predmeta po veličini, debljini, visini) konzervaciju, brojenje i formiranje pojma broja te redne brojeve.

4. Oblici, veličine, mjerenje i mjere

U primjerenom okruženju djeca će postupno uočavati, točno imenovati, navoditi karakteristike, uspoređivati s drugim oblicima, stvarati oblike: okruglo, uglato, krug, kvadrat, trokut, kuglu, valjak, kocku, razlikovati i imenovati pojedine veličine, uspoređivati i formirati pojmove: veće, manje, duže, kraće, teže, lakše, šire, uže, više, niže, dublje, pliće i na kraju usvojiti mjerenje kao sredstvo za uspoređivanje veličina: metar, kilogram, litra, sat, kuna.

4.4.4. Kompetencije u prirodoslovlju

Osnovne kompetencije u prirodoslovlju djeca će imati prilike razvijati u centru prirode kao i bogatoj okolini Vrtića koja obiluje različitim prirodnim fenomenima biljnog i životinjskog svijeta. Omogućavat ćemo djeci što više doživljaja prirode svim osjetilima, poticati razvoj spoznaja o važnosti čuvanja prirode, upućivati na ljepotu prirode koju čovjek svojim djelovanjem nije narušio, poticati svakodnevna odgovorna ponašanja spram prirode i graditi svijest o ispravnosti naših postupaka. Poticat ćemo aktivno učenje u stjecanju novih spoznaja i

iskustava o eko problemima, podržavati dječje eko ideje, odluke i akcije, motivirati na suradničko stjecanje znanja i pronalaženje rješenja, kreirati uvjete za promoviranje humanih vrijednosti i promicanje ekološke osjetljivosti djece u okruženju vrtića i široj zajednici. Provođićemo akcije zaštite, uređjenja i očuvanja okoliša, omogućiti djeci obilje direktnih kontakata s neposrednom okolinom u vrtićkom okruženju i izvan njega na prirodnim neuređenim terenima, omogućiti doživljavanje i opažanje prirodnih pojava i promjena u prirodi kao posljedicu vremenskih utjecaja ili djelovanja čovjeka, razvijati sposobnost rješavanja problema praktično djelujući i surađujući. Unapređivati kod djeteta vrijednosne stavove i osobine ličnosti: da voli, cijeni, čuva, njeguje, unapređuje prirodu i svoj životni okoliš.

4.4.5. Digitalna kompetencija

Ove kompetencije razvijat ćemo u aktivnostima korištenja računala, tableta i/ili druge povezane suvremene računalne oprema.

4.4.6. Kompetencija „Učiti kako učiti“

Odgovitelj će svoju pažnju usmjeravati na procese učenja djeteta, na stvaranje njegove strategije učenja i organizacijski ostavljati najviše prostora za samomotivirajuće i samoregulirajuće učenje djeteta. Gradit će bogato i raznovrsno okruženje koje će djeci omogućavati stjecanje različitih iskustava i konstruiranje znanja. Stjecanje iskustava odvijat će se svim senzornim modalitetima: dodir, miris, okus, vid i sluh.

Prostorno-materijalno okruženje bit će razvojno primjereno i zadovoljavat će djetetove individualne tjelesne, intelektualne, socioemocionalne i mnoge druge potrebe. Okruženje će biti visokog obrazovnog potencijala s djeci dostupnim materijalima jer će tako najbolje odgovarati aktivnoj prirodi učenja djeteta. Djeca će u takvom okruženju biti autori vlastitih aktivnosti i procesa učenja, samoorganizirat će se, a odrasli će ih primjerenim intervencijama podržavati i poticati. Pravilno strukturirati prostor znači rasporediti centre na način koji će djeci omogućavati različite socijalne interakcije, u manjim ili većim grupama, u paru i nuditi priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost. Centri će izgledati privlačno, pozivati djecu na igru ali djelovati i umirujuće poput malih kućica u koje se djeca mogu povući iz aktivnosti kada za tim osjete potrebu. Centar svaki za sebe, ponudom raznovrsnih, dostupnih i zanimljivih materijala dat će jasnu poruku, poziv što se u njemu može činiti. Svrha ovakvog organiziranja prostora bit će poticanje samoiniciranog i samoorganiziranog učenja djece.

4.4.7. Socijalne i građanske kompetencije

Socijalna i građanska kompetencija u našem vrtiću razvijat će se u jednoj demokratskoj atmosferi ispunjenoj pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, prihvaćanja i poštovanja. Djecu ćemo poticati na donošenje odluka, na odgovorno ponašanje i tolerantne odnose prema drugima bez obzira na različitosti. Vrtić će postati pravi poligon za primjenu ovih etičkih vrijednosti jer će u životu i radu uvijek biti situacija gdje će se moći primijeniti. U usvajanju i osvješćivanju ovih vrijednosti pomoći će nam i književno stvaralaštvo namijenjeno djeci koje obiluje mnogim primjerima dobrote, pravednosti i mirotvorstva.

Osigurati ćemo i socijalni kontekst: obiteljsko ozračje, ugodu, dobrodošlicu, direktnu povezanost prostorne organizacije i kvalitete socijalnih interakcija (susreti, komunikacija, interakcija), mogućnost osame, privatnosti, ponudu materijala (da u ponudi ima logike, svrhovitosti, prisutnosti kvalitete), istodobno odvijanje različitih aktivnosti, slobodu kretanja (maloj djeci svojstveno je kretanje), slobodan odabir sadržaja igre i suigrača (odrasli ne određuju), suradničko ozračje, timski rad, multisenzoričko okruženje, stvarat ćemo sliku o djetetu, razumjeti što stvarno čini, što istražuje, što je njegov interes, osigurati pravilnu ulogu odgajatelja (da promatra, pokušava razumjeti, poduprijeti, dokumentirati).

4.4.8. Inicijativnost i poduzetnost

Kompetenciju inicijativnosti i poduzetnosti djece u kreiranju okruženja i oblikovanju odgojno obrazovnog procesa poticati ćemo u svrhu ostvarivanja njihove aktivne uloge sukonstruiranja kurikuluma. Pružat ćemo im što više prilika da iznose i ostvaruju svoje ideje u aktivnostima i radu na projektima, da u njima budu inovativni, samoorganizirajući i da ih znaju voditi. Takvim pristupom omogućavat ćemo im stjecanje različitih znanja, vještina i sposobnosti te istovremeno razvijati samopouzdanje i samopoštovanje. Odgojitelj će uvijek pružati potporu da u aktivnostima svoje ideje djeca propitkuju, isprobavaju i evaluiraju. Takvi postupci odgojitelja sasvim sigurno pridonosit će razvoju ovih važnih kompetencija.

4.4.9. Kulturna svijest i izražavanje

Igra, stvaralaštvo, mašta tri su pojma u stalnoj interakciji. Igrajući se dijete spontano razvija maštu i stvaralački odnos prema sebi, drugima i svijetu oko sebe. Polazeći od dječjih stvaralačkih mogućnosti pedagoški se postupci temelje na doživljajima djeteta (izravni kontakt djeteta sa životom i okolinom), na kultiviranju estetskih senzibilnosti i kreativnih

sposobnosti, čime se omogućava pun i bogat dječji izraz različitim sredstvima izražavanja. Ove kompetencije razvijat ćemo poticanjem aktivnosti različitog izražavanja ideja, doživljaja, emocija i iskustava koristeći sredstva izražavanja različitih umjetničkih područja kao što su područje: plesne, glazbene, kazališne, književne i vizualne umjetnosti. U svrhu razvoja ovih kompetencija vodit ćemo brigu da okruženje vrtića pruža mogućnosti i slobodu različitog izražavanja i stvaranja, da obiluje materijalima i sredstvima koja su za to potrebna što je već izraženo u poglavlju materijalni uvjeti. Isto tako vodit ćemo brigu da prostori vrtića zadovoljavaju visoke estetske kriterije, da ne sadrže dekoracije upitnih umjetničkih vrijednosti, da sve ono što je izloženo bude u funkciji dječjih igara i aktivnosti ili je njihov produkt, odnosno dječji uradak. O izražavanju sredstvima plesne umjetnosti rekli smo u ostvarivanju osobne dobrobiti za dijete, a o izražavanju sredstvima dramsko scenskih umjetnosti u razvijanju kompetencije izražavanja na materinskom jeziku. Ističemo sada poticanje izražavanja sredstvima glazbene i vizualne umjetnosti.

Omogućit ćemo da djeci u:

- **2. godini života:** osiguramo zvukovno glazbenu bogatu cjelinu, (tiha, mirna i vedra glazba (potreba osjećaja sigurnosti), često pjevanje, tiho pjevanje uz dnevne aktivnosti, mogućnost sudjelovanja u glazbi kroz pokret tijela) aktivno sudjeluju u glazbenom doživljaju uz ritmičke aktivnosti, (ritmičko ljuljanje, pljeskanje ručicama, pomicanjem djetetovih ručica ili nožica u ritmu glazbe) slušajući glazbene pjesmice i brojalice (razvijaju glazbene sposobnosti, osjećaj za ritam, glazbeno pamćenje i glazbeni sluh), podržavamo njihovo spontano pjevanje, slušaju pjevanje uspavanki koje će pridonijeti sjećaju sigurnosti i utjehe (pjevujući toplim, nježnim i umirujućim glasom) provođenje prikladnih igara s pjevanjem i zvukovima (tapšalice, cupkalice, igre s zvukovima, igre s prstićima) korištenje instrumenata (Orffov instrumentarij, različite vrste udaraljki)
- **3. godini života:** reproduciraju glazbene pjesmice i brojalice, istražuju glazbu kroz bogatu glazbenu poticajnu okolinu, aktivno i pasivno slušanje instrumentalne, vokalne ili vokalno instrumentalne glazbe, oponašaju ritam, aktivno sudjeluju u glazbenom doživljaju uz ritmičke aktivnosti, slušaju pjevanje uspavanki koje će pridonijeti osjećaju sigurnosti i utjehe (pjevujući toplim, nježnim i umirujućim glasom), provođenje prikladnih igara s pjevanjem i zvukovima (tapšalice, cupkalice, igre s zvukovima, igre s prstićima), pjesme lake melodije (s ponavljajućim dijelovima u pjesmi, malog opsega tonova, sadržajno s onomatopejskim elementima, intonacijski

budu primjerene u oktavi koja sadrži tonove primjerene trenutnom opsegu dječjeg glasa), korištenjem instrumenata (Orffov instrumentarij i različite vrste udaraljki)

- **4. godini života:** poticati reproduciranje glazbenih cjelina, pjevanje jednostavnih pjesama umjerenim glasom, točno izgovaranje teksta, poticati slušanje instrumentalne glazbe, uočavati karakter, tempo i dinamiku, poticati daljnje upoznavanje likovno tehničkih sredstava za crtanje (slikanje, oblikovanje i konstruiranje), poticati smisao za estetsko oblikovanje prostora.
- **5. godini života:** poticati pjevanje pjesama s određenom preciznošću bogatije ritmične strukture, narodne i druge, poticati prepoznavanje skladbi po melodiji, ritmu, sadržaju, tempu, karakteru, poticati glazbeno stvaralaštvo, igre uz pjevanje i male glazbene aktivnosti, njegovati sposobnost upotrebe likovnih sredstava u oblikovanju, crtanju, slikanju i konstruiranju.
- **6. i 7. godini života:** razvijati sposobnost doživljavanja i razumijevanja glazbe, razvijati slušnu percepciju i muzičko pamćenje, razvijati glazbeni sluh, osjećaj za ritam, tempo i intenzitet, poticati intonativno čisto pjevanje, poticati glazbeno stvaralaštvo te izražavanje uz pokret, poticati interes za upoznavanje što više glazbenih instrumenata, poticati interes za izražavanje različitim likovno tehničkim sredstvima za crtanje, slikanje, za plastično i prostorno oblikovanje, poticati grupni rad bojom, omogućavati što više ekspresije doživljaja likovnim izrazom i motivima, omogućavati svakodnevni dodir sa scenskom lutkom i izražavanje, omogućavati gledanje lutkarskih predstava i odlazak u kazalište.

4.5. Učinkovitost odgojno obrazovnog rada

U djetetu ćemo gledati višestruku cjelovitost u njegovim tjelesnim, intelektualnim, moralnim, religioznim i svim drugim aspektima s ciljem da ga kroz život u našem Vrtiću dovedemo do ispunjenja svih potencijala. Slijedom navedenog u evaluaciji ćemo obuhvatiti dijete u totalitetu, njegov napredak u svim aspektima, odnosno područjima razvoja. Pratiti ćemo odgovor na pitanje što se dogodilo u razvoju djeteta od vremena dolaska u program do isteka jedne godine. U susretu s djetetom koje se igra, radi, djeluje i živi u zajedništvu s drugima, odgojitelj će otkrivati i interpretirati usvojenost vrijednosti i kompetencija, utvrđivati da li je program utjecao na unapređivanje osobina i sposobnosti djeteta ne uspoređujući njegova postignuća sa standardima određene kronološke dobi ili s postignućima nekog drugog djeteta.

Svako će dijete biti samo sebi mjera razvoja jer će nam biti važno da li je dijete postiglo napredak u nekoj sposobnosti u finalnom utvrđivanju u odnosu na inicijalno stanje i pod kojim je okolnostima došlo do tog napretka.

Za praćenje napretka u razvoju djeteta i analizu odgojno obrazovnog procesa koristit ćemo instrumente i postupke kao što su: sistematsko promatranje i bilježenje, protokole, audio i video snimanje, različita mjerenja, skale procjene, intervju i ankete. Sakupljat ćemo dječje radove, iskaze i foto dokumentaciju. Provođit ćemo i akcijska istraživanja koja će karakterizirati odgojno obrazovne akcije sa stalnim usklađivanjem između procjenjivanja, donošenja novih rješenja i neposredne intervencije. Procjenjivanje ćemo vršiti provjeravanjem hipoteza uz odgovarajući sustav povratnih informacija, zatim realiziranjem programa i postavljanjem novih hipoteza.

Primjenom nabrojanih postupaka i instrumenata bit će nam važno dobiti uvid u:

- razinu djetetovog motoričkog razvoja koja uključuje finu i grubu motoriku, brzinu, spretnost, motoričku i okulomotornu koordinaciju,
- razinu spoznajnog razvoja koja uključuje spoznaje o sebi samima, praktična znanja i opću informiranost,
- razinu govornog razvoja koja uključuje razumijevanje govora, bogatstvo rječnika, strukturu rečenica i artikulaciju,
- razinu emocionalnog razvoja koja uključuje samokontrolu ponašanja i emocionalnu stabilnost
- razinu socijalnog razvoja koja uključuje socijalnu spremnost i norme ponašanja
- uvid u izražene interese i sposobnosti kao i u posebne potrebe i poteškoće.

4.6. Uloga odgojitelja i interakcija djeteta i odgojitelja

Sve što će odgojitelji poduzimati radit će s izraženom prirodnošću i samokritičnošću, neprekidno se propitkujući da li je njihovo ponašanje u skladu s ciljevima koje su postavili. Biti će u ulozi promatrača i istraživača koji slušaju, prate i slijede ideje djeteta, poštuju ih, podržavaju i usmjeravaju te tako razvijaju svekolike djetetove potencijale do maksimuma.

Izgrađivat će strategije boljeg razumijevanja djeteta, njegovih ideja, interesa, doživljaja, pretpostavki, načina razumijevanja svijeta, postojećih znanja te će uspostavljati uvažavajući, partnerski odnos i recipročnu komunikaciju s djetetom.

Odgojitelj će imati brojne sposobnosti, spoznaje i mogućnosti koje proizlaze iz njegova osobnog i stručnog identiteta na kojem će kontinuirano raditi i usavršavati se.

4.7. Programi odgojno-obrazovnog rada

U Vrtiću će se provoditi redoviti 10-satni program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi od navršenog 12. mjeseca života do polaska u osnovnu školu, te posebni programi i program javnih potreba.

4.7.1. Redoviti program

Redoviti program cjelodnevnog 10 -satnog boravka za djecu jasličke i vrtićke dobi od 1-7 godina života, provoditi će su **u vremenu od 6:00 – 16:00 sati, u svim skupinama.**

Nositelji programa, odnosno program provode odgojitelji i stručni suradnici.

Namjena programa je odgoj i obrazovanje djece u dobi od jedne godine do polaska u osnovnu školu. Pedagoška godina traje od 1. rujna tekuće godine do 31. kolovoza slijedeće godine

Vrtić radi pet dana u tjednu, od ponedjeljka do petka.

Vrtić ne radi u dane blagdana i praznika koji se slave na razini Republike Hrvatske.

Rad tijekom srpnja i kolovoza organizira se na temelju izraženih potreba roditelja Anketnim upitnikom.

Radno vrijeme vrtića ćemo usklađivati s potrebama djece i zaposlenih roditelja temeljem članka 16. stavka 2. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“ broj 10/97, 107/07, 94/13, 98/19).

Prema dobnoj strukturi i broju djece oformit ćemo 3 odgojno obrazovne skupine:

- mješovitu jasličku odgojno obrazovnu skupinu sa 12 djece (1 – 2 godine)
- mješovitu vrtićku odgojno obrazovnu skupinu sa 20 djece (3 – 4 godine)
- mješovitu vrtićku odgojno obrazovnu skupinu sa 20 djece (5 – 6 godine)

Prilikom formiranja skupina i rješavanja zahtjeva za uključivanjem djece vodili smo računa o dobi prijavljene djece i broju, koji u odnosu na Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe možemo primiti u određenu skupinu.

Svake godine pratit ćemo dobnu strukturu i broj djece, te ustrojstvo rada prilagođavati potrebama i standardu za broj djece u redovitom programu.

U svim odgojnim skupinama odgojno-obrazovni rad je prilagođen razvojnim potrebama djece te socijalnim, ekonomskim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji djece polaznika našeg vrtića i sredine u kojoj živimo i temelji se na:

- Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi
- Konvenciji o pravima djeteta
- Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje
- Državnom pedagoškom standardu
- Smjernicama za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske
- Priručniku za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja
- Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije
- Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju
- Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Odgojno-obrazovni rad usmjeren je na:

- razumijevanje i poštivanje prirodnog razvoja djeteta
- osiguravanje uvjeta za njegu zdravlja, tjelesni rast i razvoj djeteta
- promicanje pravilne prehrane
- individualizaciju svakog pojedinog djeteta u skupini
- interaktivne procese učenja koji uključuju djecu, odrasle i cijelo okruženje,
- projektno planiranje koje omogućuje djeci učenje vlastitom inicijativom,
- suradnju s roditeljima i djetetovom obitelji uspostavljanjem kvalitetnog međusobnog djelovanja,
- jačanje roditeljske kompetencije i međusobnog povjerenja,
- osigurati kvalitetne svakodnevne susrete i komunikaciju,
- pripremljenu poticajnu i pozitivnu okolina u kojoj dijete slijedi svoje interese, razvija osjećaj važnosti i samoinicijative nuđenjem različitih materijala i područja za učenje,
- odgojni kontekst u kojem se poštuju ljudska/dječja prava,
- osiguravanje sigurnog okruženja za rast i razvoj djeteta,
- stvaranje uvjeta u kojima se dijete osjeća ravnopravnim članom zajednice,

- stvaranje ozračja u kojem se dijete ostvaruje kao individua i kao osoba zajednice,
- izgrađivanje stavova i vrijednosti koji promiču i štite ljudsko dostojanstvo,
- poštivanje različitosti prilagođavanjem životu u multikulturalnom društvu,
- kontinuiranom timskom radu i većoj individualnoj odgovornosti svakog profesionalca za vlastiti razvoj,
- suradnju sa stručnjacima i svim važnim tijelima lokalne, regionalne i nacionalne zajednice.

Dokumentiranje:

- dnevnim, tjednim i tromjesečnim planiranjem i zapažanjem,
- praćenjem provedbe zadaća,
- dokumentiranjem (fotografije, audio-video zapisi, zapisi izjava, anegdote, dječji uradci),
- informiranjem od roditelja.

Način vrednovanja programa:

- dnevna, tjedna, tromjesečna, godišnja zapažanja,
- praćenje provedbe bitnih zadaća i izvještavanje,
- upitnik/anketa za roditelje - doživljaj odgojno-obrazovnog programa od strane roditelja,
- skale procjene, dosjee djeteta, upitnici, ankete.

Redoviti program prilagođen aktualnim okolnostima i pedagoškim potrebama perioda u kojem se odvija.

4.7.2. Posebni programi

Dječji vrtić organizira i provodi programe posebne programe u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece, te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji.

Posebni programi koji će se sukladno potrebama i interesima provoditi jesu Program ranog učenja engleskog jezika, Program ritmika i Program sporta.

4.7.2.1. Program ranog učenja engleskog jezika

Poticati dijete na početno učenje engleskog jezika i njegovu aktivnu primjenu u svakodnevnim spontanim situacijama i planiranim aktivnostima u okviru odgojno - obrazovnog procesa.

Zadaće Programa ranog učenja engleskog jezika:

- Poticati, razvijati i podržavati interes i pozitivnu motivaciju (ljubav) za početno učenje engleskog jezika
- Poticati razvijanje navike svakodnevnog slušanja stranog jezika kako bi pobudili osjetljivost i sposobnost razumijevanja engleskog jezičnog koda kao osnovnih jezičnih elemenata
- Poticati djetetove sposobnosti: razumijevanja i komuniciranja na stranom jeziku situacijski i u nizu planski osmišljenih aktivnosti sustavnim pripremanjem materijala i poticaja
- Poticati usvajanje osnovnog jezičnog vokabulara i jezične strukture engleskog jezika kroz komunikacijske sadržaje u igri i spontanoj interakciji - primjereno individualnim mogućnostima svakog djeteta
- Poticati djecu da spontano komuniciraju na engleskom jeziku u svakidašnjim životnim situacijama, posebice u okviru izražavanja osobnih potreba, želja i interesa
- Razvijati osjetljivost za drugi fonološki sustav, razvijati postupno izražavanje na stranom jeziku (izražavanje svojih potreba jednostavnim rečenicama i frazama primjereno dobi i iskustvu djeteta)
- Njegovati ispravan izgovor riječi i osjetljivosti djeteta za ritam i intonaciju pri izgovoru engleskog jezika

- Promicati razvoj kulture i interkulturalizma: postupnim uvođenjem u svijet stranih kultura i tradicija razvijati interes djeteta za druge zemlje i ljude (s naglaskom na elementima kulturološke pozadine engleskog jezika) - dijete je stanovnik svijeta
- Kontinuirano davati povratne informacije djeci i roditeljima o uspješnosti u učenju i komuniciranju na engleskom jeziku
- Uključivati roditelje u odgojno - obrazovni proces i graditi partnerski odnos s roditeljima u provedbi Programa (provođenje pojedinih aktivnosti, evaluacija rada, male radionice...)

Uvažavajući suvremeni pristup u radu, engleski jezik se uvodi spontano, situacijskim pristupom - učenjem kroz igru, doživljajem i bogatim poticajima, a ne poučavanjem kroz strogo strukturirane sadržaje. Sadržaji su okvirno planirani kako bismo prateći djecu gradili odgojno obrazovni proces. Dinamičnim i zanimljivim sadržajnim radom motiviramo djecu na usvajanje engleskog jezika te na spontano svladavanje jezične strukture, gramatičkih oblika i rječnika.

Uvjete za razvoj i učenje kroz igru planiramo unaprijed – skrbeći o promišljanju raznovrsnosti poticaja i primjeni integracijskog pristupa. U odgojnoj skupini je bitno stvarati takvo poticajno okruženje i atmosferu koja će djeci omogućiti da se samoorganiziraju i sami iniciraju aktivnosti iz bogatstva dobro osmišljenih materijala, sredstava te pomagala za rad i igru (mogućnost izbora aktivnosti). Soba dnevnog boravka jest osmišljena tako, da su u njoj jasno organizirani pojedini centri aktivnosti. Dijete zna njihovu namjenu, materijali su mu dostupni, pregledni i ima ih u dovoljnoj količini kako bi zadovoljavali raznovrsne dječje potrebe i interese, tj. potaknuli uključenost djece u aktivnost (razvojna primjerenost i poticajnost). To nam je važno kako bi djeca bila motivirana za igru i imala kontinuiran interes za učenje stranog jezika te usvajala rječnik i gramatičku strukturu spontano i kontekstualno, a ne kroz poučavanje dijelova jezičnog sustava.

4.7.2.2. Program ritmika

Program ritmika namijenjen je djeci predškolske dobi. Zbog toga je ritmika najraširenija plesna tehnika među djecom od treće do šeste godine. Bez obzira u kojoj se starosnoj dobi dijete počinje baviti plesnom važno je upoznati ga s osnovnim pojmovima i pravilima u plesnoj umjetnosti. Vježbe se odvijaju uz glazbu prilagođenu njihovoj dobi, a koja je

popraćena pričom u kojoj djeca aktivno sudjeluju. Pokretima imitiraju svijet koji nas okružuje. Pri radu s djecom važno je poznavati psihofizičke osobine djece i osobne mogućnosti i sklonosti svakog djeteta.

Cilj programa

Potaknuti dijete da aktivno kroz igru koristi pokret kao jedan od načina izražavanja.

Nositelji programa

Ravnateljica i odgojiteljice.

Namjena programa

Program je namijenjen djeci od treće do šeste godine. Plešući ritmiku kod djece utječe se na razvijanje baznih elementa: sluh, ritam, snaga brzina, spretnost, plesnost i koordinacija.

Način realizacije

Program se ostvaruje u polivalentnoj dvorani dječjeg vrtića u poslijepodnevnim satima. Program se provodi dva puta tjedno po 60 minuta.

Način vrednovanja programa

- tjedni i dnevni planovi,
- bilježenje, valoriziranje i samovrednovanje provedenih aktivnosti,
- foto i video zapisi,
- upitnik za roditelje - doživljaj programa od strane roditelja.

4.7.2.3. Program sporta

Program sporta namijenjen je djeci jer bavljenje kineziološkim aktivnostima glavni je pokretač za očuvanje zdravlja, osobito u dječjoj i mladenačkoj dobi. Tijekom djetinjstva i odrastanja, tjelesna aktivnost ima važnu ulogu u tjelesnom, mentalnom i socijalnom razvoju. Jedan od važnih zadataka odraslih je kod djece razviti svijest o potrebi tjelesnog vježbanja. Djecu predškolske dobi karakterizira intenzivniji proces rasta i razvoja.

Sat tjelesnog vježbanja ima četiri dijela: uvodni dio, pripremni dio, glavni dio, završni dio sata. Svi programski sadržaji odabrani su u skladu s razvojnim mogućnostima djece predškolske dobi.

Cilj programa

Uključivanje djece rane i predškolske dobi u organizirane i planirane sportske aktivnosti kako bi se utjecalo na njihov pravilan rast i razvoj, usvajanje osnovnih motoričkih sposobnosti i znanja prilagođenih njihovim mogućnostima te stvaranje navike za redovito tjelesno vježbanje.

Nositelji programa

Ravnateljica i odgojiteljice.

Namjena programa

Program je namijenjen za djecu u dobi od 3-7 godine.

Način realizacije

Program se provodi u polivalentnoj dvorani dječjeg vrtića u poslijepodnevним satima dva puta tjedno po 60 minuta.

Način vrednovanja programa

- dnevna, tjedna, tromjesečna, godišnja planiranja i zapažanja,
- praćenje provedbe bitnih zadaća i izvještavanje,
- različite skale procjene,
- foto i video zapisi,
- upitnici za roditelje.

4.7.3. Program javnih potreba

Dječji vrtić organizira i provodi program javnih potreba i to Program predškole.

4.7.3.1. Program predškole

Program predškole je obvezni i besplatni program odgojno-obrazovnog rada s djecom u godini dana prije polaska u osnovnu školu i dio je sustava odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj te se temelji na Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (10/97, 107/07 i 94/13), Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991.), Državnom pedagoškom standardu (NN 63/08 i 90/10), Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011.) te

Pravilniku o sadržaju i trajanju programa predškole (NN 107/14) i prilagođen je razvojnim potrebama djece, socijalnim, ekonomskim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji djece polaznika našeg vrtića i sredine u kojoj živimo

Ciljana skupina:

- školski obveznici
- djeca čiji roditelji traže prijevremeni upis u školu
- djeca s odgodom od škole
- djeci predškolske dobi pripadnici romske i ostalih nacionalnih manjina
- djeci s teškoćama u razvoju

Cilj Programa

Osigurati poticajno okruženje koje će polaznicima programa predškole omogućiti razvijanje individualnih potencijala te stjecanje znanja, vještina i navika potrebnih za prilagodbu predstojećem školskom obrazovanju. Također svrha Programa je i:

- Poticanje cjelovitog razvoja, odgoja i učenja djece te osiguravanje primjerene potpore razvoju kompetencija, usklađene s individualnim posebnostima i razvojnim karakteristikama djeteta;
- Prihvatanje igre i drugih aktivnosti koje pridonose svrhovitom učenju i cjelovitom razvoju djece te razvoju navika tjelesnog vježbanja i očuvanja vlastitog zdravlja (tjelesni razvoj poticat će se različitim tjelesnim aktivnostima, vježbama, pokretnim igrama na otvorenom ili u sportskoj dvorani);
- Učenje koje treba biti nestandardizirani proces, a koji se događa u svrhovitome kontekstu u sklopu kojeg djeca uče istraživanjem, otkrivanjem i rješavanjem problema;
- Poticanje samoiniciranog učenja djece i osposobljavanje djece za planiranje i evaluaciju vlastitog učenja te upravljanje tim procesom;
- Poticanje djece na iskazivanje i realizaciju vlastitih interesa i ideja, razvoj kritičkog mišljenja;
- Poticanje i osnaživanje istraživačkih interesa djece za matematičko-logičke i prirodoslovne aktivnosti;

- Stvaranje primjerenog okruženja za spontano bogaćenje rječnika, kvalitetno izražavanje i razvoj razumijevanja, slušanja i govora i jezika, odnosno razvijanje predčitačkih i grafomotoričkih vještina u kontekstualno povezanim situacijama;
- Poticanje socio-emocionalnog razvoja (sposobnost kontroliranja emocija, tolerancija na frustraciju, sposobnost za odgađanje zadovoljstva kako bi se postigao cilj, sposobnost za suradnju s drugima, sposobnost rješavanja konflikata na socijalno prihvatljiv način, prihvaćanje društvenih normi);
- Poticanje samostalnosti, usvajanja kulturno-higijenskih navika i radnih navika (odijevanje, oblačenje, obavljanje fizioloških potreba i sl.);
- Proslava dječjih rođendana,
- Izrada didaktičkih igara;
- Stvaranje materijalnog i interakcijskog okruženja;
- Uključivanje djece u kulturno-umjetničke programe, izlete i posjete;
- Uključivanje u zajedničke aktivnosti s djecom redovitog programa vrtića (npr. Sveti Nikola, božićni koncert, maškare, izložbe, predstave);
- Vođenje evidencije djece.

Obilježja programa

Program predškole je usmjeren poticanju tjelesne, emocionalne, intelektualne i socijalne zrelosti te razvoju samostalnosti djece predškolske dobi i dio je redovitog programa.

- Tjelesna zrelost – podrazumijeva primjerenu tjelesnu razvijenost, sposobnost svrhovitog, skladnog, koordiniranog korištenja svoga tijela za kretanje i baratanje predmetima
- Emocionalna zrelost - očekuje se da dijete prije polaska u školu prepozna emocije, imenuje ih, na prihvatljiv način reagira u situacijama uskraćivanja pojedinih njegovih potreba i želja, ima razvijen dobi primjeren stupanj kontrole emocija i tolerancije na frustraciju, ustraje u aktivnosti, te može bez teškoća dio dana biti odvojen od roditelja.
- Intelektualna zrelost - podrazumijeva razvoj govora, pamćenje, mišljenje, inteligencije, orijentacije u prostoru i vremenu, prepoznavanje boja i matematičkih pojmova, razvoj grafo-motoričkih vještina.

- Socijalna zrelost - vezana je uz emocionalnu zrelost, uspostavljanje odnosa s drugima, prilagođavanje društvenim pravilima i obvezama, usvajanje moralnih normi, sustava vrijednosti i ponašanja u svojoj okolini.
- Samostalnost - podrazumijeva brigu o sebi i svojim stvarima.

Nositelji programa

Programne provode odgojitelji i stručni suradnici.

Namjena programa

Namjena programa je odgoj i obrazovanje djece u godini pred polazak u osnovnu školu.

Način realizacije

Program predškole ostvaruje se s djecom u godini prije polaska u osnovnu školu u redovitom programu i u programu predškole za djecu koja nisu polaznici vrtića. Program predškole provodit će se od 1. listopada do 31. svibnja, a ukupno će trajati 250 sati godišnje za djecu koja nisu polaznici redovitoga programa dječjega vrtića, u skladu s organizacijom rada odgojno-obrazovne ustanove. Program predškole je obavezan za svu djecu u dobi prije polaska u osnovnu školu tijekom cijele pedagoške godine.

Način vrednovanja programa

- dnevnom, tjednim, tromjesečnim, godišnjim zapažanjem,
- praćenjem provedbe bitnih zadaća i izvještavanje,
- upitnikom za roditelje - doživljaj programa od strane roditelja (njihovi upiti/dileme o tome kako se realizira program),
- različite skale, dosjee djeteta, upitnike, ankete (ovisno o potrebi),
- radne grupe i timska planiranja.

4.8. Planiranje i programiranje rada i pedagoška dokumentacija

Za kvalitetno provođenje programa nužno je kvalitetno i kontinuirano planiranje, programiranje i praćenje rada u skladu sa zakonskim propisima i suvremenom pedagoškom koncepcijom.

Nastavno na rečeno, provoditi ćemo timsko planiranje, zajedničko promišljanje, ostvarivanje i evaluaciju odgojno obrazovnog procesa jer kvalitetna praksa nije individualno već kolektivno postignuće.

PLANIRANJE I PROGRAMIRANJE RADA

Planiranje i programiranje rada odgojne skupine temeljit ćemo na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj, Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi, individualnim potrebama djece proizišlih iz razvojnih osobina djeteta, njihovih interesa, sposobnosti, predznanja, iskustva i mogućnosti.

Nakon ostvarivanja planiranog, sustavno ćemo pratiti i procjenjivati interese i mogućnosti svakog djeteta i temeljem toga nastavljati s kreiranjem planova i programa za naredni period.

Tromjesečni, tjedni i dnevni planovi i programi, odnosno pedagoška dokumentacija odgojne skupine

- **Planirani zadaci u tromjesečnom planu imat će uporišta u razvojnim osobinama djece** te kronološke dobi koje su nam ipak svojevrsni orijentir iako znamo da se razvojna dob uvijek ne poklapa s kronološkom (najbolje je procijeniti znanja i mogućnosti, odnosno utvrditi razvojnu dob). Bit će tu planirane još i vrijednosti, zatim ciljevi koji govore o dobrobitima za dijete i kompetencije iz Nacionalnog kurikuluma. Sve zadatke, vrijednosti, ciljeve i kompetencije podijelit ćemo na tri tromjesečja.
- **Zadatke ćemo formulirati što konkretnije**
- **Zapažanja u dnevnim planovima će biti komentar ponašanja djece u odnosu na postavljene zadaće, vrijednosti, ciljeve i kompetencije.**
- **Zabilježiti ćemo iskorištene situacijske poticaje**
- Planirat ćemo poticaje i za djecu druge odgojne skupine, svaka skupina u cilju održavanja načela fleksibilnosti može imati neki atraktivan centar, sredstva i materijale koje će nuditi drugoj skupini.

- **Ispunjavat ćemo i rubriku suradnje sa sustručnjacima i roditeljima u dnevniku rada** jer je uputno da se odgojitelji susreću i da roditelji dolaze u sam proces rada.

Pedagoška dokumentacija odgojne skupine bit će ogledalo našeg rada na cjelovitom razvoju djece i našeg poznavanja struke. Koristit ćemo je i u prezentiranju rada roditeljima, svojim sustručnjacima i svim zainteresiranim čimbenicima.

Dodatno dokumentiranje odgojno – obrazovnog rada

- individualnu dokumentaciju o djeci,
- postignuća djece, foto, audio i video zapise,
- likovne radove, pisane uratke, pisma, knjige, zbirke,
- verbalne izričaje, izričaje glazbom i pokretom,
- samorefleksije djece

Dokumentiranje putem plakata:

- Plakati orijentirani na odrasle (za hodnike i holove).
- Prikazivat će aktivnosti na stručan način s isticanjem vrijednosti za dijete u smislu razvoja, istaknut ćemo ciljeve, vrijednosti i kompetencije koje su ostvarene.
- Plakati orijentirani na djecu (za odgojne skupine)

Plakati će dokumentirati aktivnosti, njihov tijek na djeci razumljiv način. Djeca će se uz pomoć njih prisjećati što su radila, što su mislila i poduzimala. Plakati će biti u obliku mentalnih mapa.

Dokumentiranje u vidu izložbe stvaralaštva djece.

Dokumentiranje putem letaka i brošura.

Vrednovanje programa od strane djece i roditelja.

**Dokumentiranje aktivnosti (samorefleksije i zajedničke refleksije odgojitelja).
Planiranje timskog rada odgojitelja uz zajedničke refleksije na zapažanja iz neposrednog rada.**

Program će kontinuirano promišljati i unapređivati odgojitelji i stručni suradnik Vrtića sagledavanjem svih segmenata djelovanja za cjelokupan rast i razvoj djeteta.

Procjene uspješnosti odgojno obrazovne prakse ostvarivat će odgojitelji u timskoj suradnji sa stručnim suradnikom, uz vođenje propisane pedagoške dokumentacije i zajedničkih refleksija.

PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA

Tijekom pedagoške godine vodi se pedagoška dokumentacija odgojnih skupina, sukladno Pravilniku o obrascima i sadržajima pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (NN broj 83/2001.) te ostala dokumentacija vrtića.

Prema Pravilniku o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije djece u dječjem vrtiću (NN, 83/2001), pedagošku dokumentaciju čine i redovito će se voditi:

1. Imenik djece
2. Program stručnog usavršavanja
3. Dosje djeteta s teškoćama u razvoju
4. Matična knjiga djece
5. Matična knjiga zaposlenika
6. Ljetopis dječjeg vrtića
7. Godišnji plan i program odgojno-obrazovnog rada
8. Godišnje izvješće o ostvarivanju plana i programa rada
9. Knjiga zapisnika
10. Dokumentiranje svih aspekata odgojno-obrazovnog procesa
11. Kurikulum dječjeg vrtića
12. Evidencija o djeci u dječjem vrtiću

Knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine obuhvaća:

- orijentacijski plan i program odgojno-obrazovnog rada za određeno razdoblje s razvojnim zadaćama za poticanje cjelovitog razvoja djeteta za skupinu, za pojedino dijete,
- plan aktivnosti za ostvarivanje razvojnih zadaća (sklopovi aktivnosti, teme, projekti...),

- plan suradnje sa stručnjacima, roditeljima i drugima radi ostvarivanja postavljenih zadaća,
- plan obilježavanja važnih datuma (rođendana, sastanaka, svečanosti, izleta i drugo),
- tjedne planove i programe odgojno-obrazovnog rada: slijed aktivnosti, za odgojnu skupinu, za djecu iz drugih odgojnih skupina, poslovi nužni za ostvarivanje tjednog plana i programa rada,
- dnevnik rada sa svim sastavnicama: planirani poticaji za aktivnosti (individualne, grupne, zajedničke), iskorišteni situacijski poticaji, zapažanja o aktivnostima i ponašanju djece u odnosu na postavljene zadaće, za djecu odgojne skupine, za djecu drugih odgojnih skupina, suradnju sa stručnjacima, roditeljima, zabilješke na kraju tjedna,
- zajedničke aktivnosti djece i odraslih (izleti, druženja, svečanosti), priprema, zapažanja i zapisi,
- plan roditeljskih sastanaka: priprema, zaključci, zabilješke o radu s roditeljima (individualni, skupni i dr.),
- vrednovanje ostvarenog plana i programa: vrednovanje uvjeta ostvarivanja plana i programa, vrednovanje ostvarenosti razvojnih zadaća.

Imenik djece će sadržavati:

- podatke o nazivu Vrtića i odgojnoj skupini,
- pedagoškoj godini te potpise odgojitelja i ravnatelja,
- podatke o djetetu (ime i prezime djeteta, nadnevak i mjesto rođenja, adresu stana i broj telefona roditelja ili skrbnika, broj osigurane osobe, osnovu osiguranja i broj zdravstvenog kartona, procijepljenost i kronična oboljenja, vrijeme i razloge izostanaka).

5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE

U skladu s člankom 40. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine, 63/08 i 90/10) i u skladu s Programom zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane djece u dječjem vrtiću (Narodne novine, 105/02, 55/06 i 121/07) osigurat ćemo mjere zdravstvene zaštite djece koje će obuhvatiti potrebne uvjete za osiguravanje pravilnog rasta i razvoja djece uključene u ovaj program.

Zdravstvena voditeljica u suradnji s odgojiteljima brinut će o rastu i zdravlju djece:

- provodi realizaciju bitnih zadataka kroz skrb i unapređenje zdravlja djece i radnika, pružanjem prve pomoći i pomoći u vrijeme akutnih stanja i ozljeda, brine o sigurnom boravku djece u unutarnjem i vanjskom prostoru, radi na unapređivanju i osiguravanju zdravstvene zaštite djece, brine o pravilnoj prehrani za djecu s posebnim prehranbenim potrebama i teškoćama, te higijensko sanitarnim uvjetima. Radi na prevenciji i sprečavanju pojave i širenja bolesti u suradnji s ravnateljicom, odgojiteljima i roditeljima te po potrebi sa Zavodom za javno zdravstvo. Uloga medicinske sestre - zdravstvenog voditelja vrtića je da kao prvi promicatelj zdravlja skrbi o zdravstvenoj zaštiti djece, njihovoj pravilnoj prehrani, higijensko sanitarnim uvjetima i promicanju zdravog okruženja te odgoju za održivi razvoj. Radi na jačanju stručnih kompetencija odgajatelja i ostalih radnika prema njihovim potrebama u radu i osobnim stručnim kompetencijama.

Radeći po načelima jedinstvene sestrinske skrbi, poštujući individualnost, holistički pristup i partnerski odnos s osnova multidisciplinarnu i interdisciplinarnu suradnju vrši procjenu samozbrinjavanja i potrebu za njegom, planira i nadzire njezino provođenje, primjenjuje načela i tehnike poučavanja, brine o održavanju zdrave i sigurne okoline, vlada vještinama praćenja zdravstvenog stanja pojedinaca i životno ugroženih te intervenira sukladno stručnim kompetencijama.

U okviru djelovanja zdravstvenog voditelja imamo slijedeće zadatke:

- unapređenje i zaštita zdravlja djece
- sustavno praćenje psihofizičkog razvoja djeteta i zdravstvenog stanje djece - individualni razgovori s roditeljima pri upisu djeteta u vrtić te po potrebi tijekom godine, u što ubrajamo prikupljanje podataka o zdravstvenom stanju i životnim navikama djeteta

- vođenje zdravstvenih kartona djece (prikupljanje potvrda sistematskih pregleda djece pri upisu u vrtić i iskaznica imunizacije, kontrolnih pregleda nakon pojave simptoma bolesti uz praćenje epidemiološke stanja u skupinama i vrtića u cjelini)
- informiranje i educiranje roditelja i odgojnih djelatnika o tjelesnom rastu i razvoju djece, oboljenjima specifičnima za predškolsku dob i mjerama prevencije
- prva pomoć djeci u hitnim slučajevima (pr. visoka temperatura, saniranje ozljeda) te educiranje odgojnih djelatnika u pružanju iste
- antropometrijska mjerenja rasta i razvoja djece te kontinuirano praćenje uhranjenosti djece
- djelovanje na očuvanju zdravlja i navika zdravog življenja putem odgovarajuće prehrane kroz primjenu normativa po obrocima, obogaćivanje jelovnika, zdravu proslavu dječjih rođendana, te poštovanje individualnosti dječjih potreba pri konzumaciji obroka Pravilna prehrana i njega djeteta
- praćenje njege u jasličkim skupinama
- izrada jelovnika u skladu zadovoljavanja svih kalorijskih i nutritivnih vrijednosti potrebnih djetetu jasličkog i predškolskog uzrasta
- prilagođavanje jelovnika za djecu sa alergijama na pojedinu hranu ili aditive
- očuvanje zdravlja i integriteta provođenjem HACCP sustava
- suradnja s odgajateljima i roditeljima uz dogovore o donošenju dovoljno rezervne i adekvatne odjeće i obuće za vrtić
- suradnja sa spremačicama i praćenje evidencije mijenjanja posteljine i čišćenja prostorija vrtića

Briga za tjelesni rast i razvoj djeteta

- rad s odgojnim djelatnicima – kako prepoznati i brinuti o djetetu s posebnim prehrambenim potrebama, te o djeci sa febrilnim konvulzijama, akutnim stanjima i djeci s dijagnozama distonog sindroma i sl.
- neposredan rad s djecom u odgojnim skupinama na kulturno higijenskim navikama (higijena ruku, zubi, dišnih putova...)
- zdravoj hrani i njenom utjecaju na rast i razvoj djece

- bolestima djece
- ovisnostima i opasnostima
- sudjelovanje u projektima djece i odgojitelja u okviru djelokruga zdravstvenog voditelja
- suradnja s roditeljima- usvajanje novih –pozitivnih navika, prehrambenih, kulturno higijenskih, radnih i ostalih životno praktičnih navika.
- zdrave proslave rođendana djece
- praćenje tjelesnih aktivnosti djece
- praćenje boravaka na zraku u zimskim i ljetnim mjesecima, te savjetovanje roditelja i djece o dobrobitima boravka na zraku
- sigurnosne i zdravstvene mjere pri pripremi i realizaciji izleta Osiguravanje mjera, uvjeta i sredstava za sigurno mikroklimatsko okruženje djeteta
- rad na kontroli i poboljšanju uvjeta u vrtiću (čišćenje, dezinfekcija, provjetravanje prostora, pojačanje mjere zaštite pri pojavi epidemija i pandemija i sl.) , a u suradnji s tehničkim osobljem o odgojnim djelatnicima o pedijatrima o epidemiološkom službom
- kontrola sanitarno-zdravstvenog stanja zaposlenika vrtića

Boravak na zraku:

- stvarati uvjete za potpunu realizaciju svih sigurnosnih mjera na igralištima (saniranje svih pješčanika, zaštitna ograda u svim vrtićima) – sigurnosno-zaštitni programi
- svakodnevnim provođenjem aktivnosti na zraku jačati imunitet te poticati pravilan razvoj dječjeg organizma i očuvanje zdravlja
- povećati brigu oko redovitog provođenja jutarnjih tjelovježbi, kraj otvorenog prozora, u vrijeme kada djeca zbog vremenskih prilika ne mogu boraviti na zraku
- omogućiti boravak na terasi uz različite sadržaje u vremenski nepovoljnim uvjetima za šetnje i dulji boravak na zraku
- samostalno ili uz suradnju sa školom ili nastavnicima tjelesne kulture koristi dvorane za dulje rekreacije djece
- poboljšati i proširiti interes djece za uključivanje u različite vrste sportova
- kontinuirano voditi brigu oko tjelesnog vježbanja tijekom čitave radne godine
- iskoristiti vremenske prilike za različite sportove i rekreacije (klizanje, sanjkanje, plivanje, vožnja biciklima, te ostalim sredstvima kretanja u manjim skupinama).

Cilj:

- maksimalno korištenje svih raspoloživih prostora za provođenje različitih oblika kretanja u bližoj i daljoj okolini

Zadaće:

- uključivanje sve djece prema svojim sposobnostima u određene oblike boravka i kretanja na zraku
- formiranje zdravstvenog kutića za roditelje s aktualnostima vezanim uz rast i zdravlje djece vrtićke dobi
- utvrđivanje eventualnih poteškoća kod pojedine djece vezanih uz deformacije kralježnice, stopala, te smetnje vida i sluha
- organizirati preglede i kontakte s ortopedom, okulistom te specijalistima za određene poteškoće bez obzira je li ih uočio odgojitelj ili roditelj.

Jednodnevni boravci u prirodi – uz osiguranje sigurnosno-zaštitnih mjera kao prevencije nezgoda u provođenju istih:

- maksimalno koristiti blagodati krajolika te mogućnosti čestih boravaka i šetnji u bližoj okolini
- organizirati što više sadržaja u prirodi
- koristiti prirodne resurse za odgojni rad koji koristi zdravstvenom stanju djece.

6. NAOBRAZBA I STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH DJELATNIKA

Naobrazba i stručno usavršavanje odgojnih djelatnika pridonosi obogaćivanju njihove kompetentnosti i razvoju refleksivnog profesionalizma. Usavršavanje je za nas bitan čimbenik profesionalizacije odgojitelja i zato ćemo mu posvetiti osobitu pozornost. Svake pedagoške godine donosit ćemo program stručnog usavršavanja te se njegovim ostvarivanjem sve više osposobljavati za: implementaciju načela, vrijednosti i ciljeva Nacionalnog kurikulumu, za poticanje razvoja ključnih kompetencija djeteta, za usvajanje strategije i metoda rada, razumijevanja djeteta, njegovih potreba i interesa kao i za rješavanje svakodnevnih problema vezanih za naš program.

CILJ: Promišljanje suvremenih načina i osiguravanje uvjeta za daljnje stručno usavršavanje odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika.

BITNE ZADAĆE:

- razvoj osobnih potencijala i jačanje stručne kompetencije odgojitelja i stručnih suradnika
- osvještavanje značaja grupne refleksije o odgojno-obrazovnom radu i senzibilizacija odraslih za razvijanje „zajednice koja uči“
- poticanje kontinuiranog izgrađivanja prepoznatljive kulture vrtića
- timsko planiranje aktivnosti i događaja
- Stručno usavršavanje odgojitelja i stručnih suradnika

Stručno usavršavanje organizirat ćemo kroz različite oblike kao:

- **Individualno stručno usavršavanje** proradom stručne literature i periodike o: suvremenom shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića, djetetu istraživaču i aktivnom stvaratelju, o suradnji, demokratičnim odnosima, toleranciji, dječjim pravima, kreativnosti i izražavanju djece, o kulturi vrtića, kvaliteti okruženja, uglavnom bogatiti svoje teorijske spoznaje o odgoju i praktična pedagoška iskustva

- **Eksterni oblici stručnog usavršavanja**, prisustvovanje i sudjelovanje u radu stručnih skupova i radionica prema Katalogu stručnog usavršavanja Agencije za odgoj i obrazovanje, prema pozivu drugih vrtića i organizatora usavršavanja. Aktivno ćemo se uključivati u iskustvene radionice i prezentirati svoj rad na projektima.

- **Interni oblici usavršavanja** bit će organizirani kao stručni aktivni i radionice te radni dogovori na kojima ćemo putem individualnih konzultacija ili u timu planirati i evaluirati aktivnosti i cijeli proces, voditi dijalog i rasprave na temelju zapažanja o radu i promjenama prakse. Nositelji stručnih tema i voditelji radionica bit će svi odgojitelji, zatim odgojitelji koji će sudjelovati u eksternim oblicima usavršavanja i moći drugima prenijeti nova iskustva i informacije. Na sjednicama odgojiteljskog vijeća prorađivat ćemo problematiku djelovanja vrtića, u etapama analizirati ostvarenja planiranih načela, vrijednosti i ciljeva, predlagati promjene za unapređivanje procesa. Razrađivat ćemo i problemski pristupati pojedinim temama značajnim za realizaciju planiranih projekata, prezentirati iskustva iz prakse ili novu stručnu literaturu, periodiku te podnositi izvješća s vanjskih seminara i stručnih skupova. Okvirni plan rada odgojiteljskog vijeća bit će sastavni dio Kurikuluma i godišnjeg plana i programa rada vrtića.

Kroz sve nabrojane oblike usavršavanja odgojitelji će razvijati reflektivni profesionalizam i jačati profesionalnu autonomnost. Bit će spremniji za kontinuirano istraživanje, konstruiranje i rekonstruiranje vlastitog odgojno obrazovnog pristupa kao i preispitivanje svojeg odnosa prema djeci i sustručnjacima.

7. SURADNJA S RODITELJIMA

Posebno ćemo njegovati suradnju s roditeljima i držat ćemo se načela Kurikuluma suvremenog predškolskog odgoja i obrazovanja koji podrazumijeva aktivno sudjelovanje roditelja u životu i radu vrtića. Cilj dvosmjernog odnosa roditelja i radnika vrtića je razvijanje partnerske suradnje u duhu jačanja roditeljske kompetencije i razvoja svijesti o potrebama, interesima, pravima i odgovornostima djeteta i svih odraslih koji su u interakciji s njim te suodgovornosti u odgajanju, rastu i razvoju djeteta.

Roditelji su primarni i najvažniji odgojitelji svoje djece, stoga ćemo se truditi uključivati ih u odgojno-obrazovni rad, slušajući i uvažavajući njihove potrebe i želje, ukoliko će nam to organizacijske mogućnosti dozvoljavaju.

Razvijati ćemo i jačati partnerski odnos djelatnika vrtića i roditelja, u kontekstu odgojne skupine i vrtića u cjelini.

Koristit ćemo, također, različite formalne i neformalne oblike komunikacije s roditeljima i nastojati ih motivirati da na primjeren način sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu.

Bitne zadaće za ostvarivanje suradnje s roditeljima:

- pobuditi povjerenje roditelja u ustanovu
- obogatiti kvalitetu komunikacije na relaciji Vrtić - obitelj
- pojačati informiranje i učiniti ga sadržajnijim, privlačnijim, poticajnijim
- upoznavanje i informiranje o svim segmentima rada u Vrtiću (kutići za roditelje, internet stranica vrtića)
- povećanje stručnih kompetencija odgojitelja u području rada s roditeljima
- poticati roditelje na sudjelovanje u aktivnostima u Vrtiću
- stvoriti nove mogućnosti aktivnog uključivanja roditelja u odgojno-obrazovni proces (usklađivanje obiteljskih i izvan obiteljskih utjecaja)
- unapređivanje kvalitete roditeljskih sastanaka, druženja i radionica
- unapređivanje učestalosti i kvalitete individualnih razgovora s roditeljima
- omogućiti roditeljima iskazivanje vlastitih očekivanja, primjedaba, sugestija, pohvala, žalbi..

Poticat ćemo ih da što više prate tijekom programa i aktivno sudjeluju u aktivnostima i pripremanju uvjeta za njihovo uspješno provođenje.

Partnerski će odnosi uključivati više oblika suradnje:

- inicijalne razgovore prilikom upisa djeteta u program s ciljem upoznavanja posebnosti razvoja djeteta, njegovih potreba, navika i zdravlja,
- individualne razgovore informativnog i savjetodavnog karaktera na inicijativu roditelja ili odgojitelja ili individualni razgovori na inicijativu stručnog suradnika ovisno o potrebama i problemima. Za svaki problem tražit ćemo znanstveno objašnjenje u pedagogiji, psihologiji i metodici rada s djecom rane i predškolske dobi,
- roditeljske sastanke i druženja: plenarni roditeljski s predstavljanjem programa, njegovog ustroja, cilja, dobrobiti za dijete, vrijednosti i kompetencija koje će djeca usvajati,
- roditeljske sastanke informativnog, predavačkog, komunikacijskog kao i oglednog tipa na kojima ćemo prezentirati akcijska istraživanja i projekte,
- druženja djece i roditelja povodom važnih događanja i značajnih datuma.

Aktivnosti u radu s djecom i odgojiteljima:

- uključivanje roditelja u neposredni odgojno obrazovni rad,
- uključivanje roditelja u akcije uređenja vanjskih prostora i okoliša,
- u izradu i sakupljanje materijala za aktivnosti i rad na projektima,
- uključivanje roditelja u humanitarne akcije, akcije zaštite životinja i prirode,
- sudjelovanje u aktivnostima u prirodnim okruženjima, izvan Vrtića, u izletima i posjetima,
- posredovanje roditelja između Vrtića i šire društvene zajednice u senzibilizaciji za njegove potrebe u materijalnom smislu ili nekom drugom aspektu pomoći i sudjelovanja,

Centar za roditelje: osnovat ćemo ga prema raspoloživim prostorima i u njima roditeljima ponuditi odgojno obrazovne sadržaje, sadržaje za čitanje o odgoju, upute za izradu tradicijskih i drugih igračaka od prirodnih materijala, recepte za zdravu hranu, ankete i razne upitnike vezane za vrednovanje programa,

Kutići za roditelje s: informacijama za roditelje, pisanim materijalima, radovima djece, fotografijama, interaktivnim panoima s prezentiranjem aktivnosti i postignuća djece, njihovim osobitostima, interesima i projektima kojima se bave, pozivanje roditelja na suradnju, zahvale roditeljima koji su pridonijeli ostvarivanju programa,

Vizualno pisana komunikacija s roditeljima odvijat će se kako preko kutića za roditelje, tako i putem letaka, upitnika, plakata, kutije primjedbi i prijedloga te internet stranice,

Posjeti obiteljima koja imaju prirodna okruženja za koja djeca pokazuju interes kao što su na primjer obiteljska gospodarstva, vrtovi, voćnjaci, livade, vinogradi, šume i gojilišta za životinje,

Roditelji će biti uključeni u proces vrednovanja programa putem primjerenih instrumenata.

8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Kvalitetu i razvoj odgojno-obrazovne prakse i kurikuluma Vrtića određuje i njegova otvorenost prema van koja uključuje i suradnju s vanjskim ustanovama. Naš će je Vrtić razvijati u svrhu pomoći u suoblikovanju procesa odgoja i obrazovanja, obogaćivanja životnog iskustva i doživljaja djece, poticanja i podržavanja njihovih interesa, dobivanja savjetodavne i materijalne potpore za razvijanje i unapređivanje rada.

Suradivati ćemo s Općinom Veliko Trojstvo radi sufinanciranja boravka djece u Vrtiću. Sa Županijskim uredom za prosvjetu i šport, Ministarstvom znanosti i obrazovanja te Agencijom za odgoj i obrazovanje suradivati ćemo u svrhu savjetodavne potpore, dobivanja suglasnosti na novoustrojene programe i osnivački akt, dobivanje rješenja za početak obavljanja djelatnosti te u svrhu stručnog usavršavanja.

Suradnju s osnovnom školama i udrugama, kojima je u fokusu rada rad s djecom razvijati ćemo radi posjeta i aktualnih zajedničkih aktivnosti.

S muzejima i galerijama suradivati ćemo prema planu i programu posjeta izložbama i muzejskim radionicama.

S kazalištem u Bjelovaru i Zagrebu te putujućim kazalištima suradivati ćemo radi uključivanja djece u predstave.

Pošta, trgovina, ljekarna, vatrogasna postaja i dom zdravlja bit će nam suradnici u ostvarivanju ciljanih zadaća upoznavanja rada ljudi kao i u zadovoljavanju naših potreba koje možemo jedino u tim ustanovama zadovoljiti.

Suradnja s OPG-ovima, također je jedan od pozitivnih oblika zadovoljavanja potreba djece i ostvarivanja ciljanih zadaća.

Planiramo razviti suradnju i s policijskom postajom radi ostvarivanja programskih zadaća koje se odnose na sigurnost djece u prometu.

Radio postaju pozvat ćemo u Vrtić radi snimanja priloga za emisije koje će široj javnosti promovirati rad Vrtića.

Svaki odlazak izvan Vrtića razmotrit ćemo sa sigurnosnog aspekta, poduzeti sve potrebne mjere za sigurnost djece kroz razgovore, upoznavanje djece s ciljem posjeta, načinom kretanja u prometu i društveno prihvatljivim ponašanjem. Nabrojena suradnja samo je jedan fleksibilni okvir koji će se tijekom pedagoških godina mijenjati i nadopunjavati sukladno dječjim interesima, mogućnostima ostvarivanja i konkretnoj pomoći koju očekujemo od roditelja i nabrojanih ustanova.

9. VREDNOVANJE PROGRAMA

U našem vrtiću bit ćemo usmjereni na osiguravanje što više razine kvalitete odgojno obrazovne prakse. Kvaliteta nikada nije statična kategorija i zato je nužno neprekidno je evaluirati, povećavati i unapređivati. Ona obuhvaća sve ono na što smo se programom obvezali činiti, posebno osiguravanje novih okruženja unutar i izvan Vrtića kao najbolje moguće uvjete za dječji razvoj i učenje. Isto tako kvaliteta čini ukupnost naših utjecaja na sve vrste dobrobiti za djecu, na razvoj kompetencija i usvajanje vrijednosti. Povećavanje kvalitete zahtijeva kontinuirano vrednovanje usmjereno na istraživanje, razumijevanje i usavršavanje odgojno obrazovne prakse.

Vanjsko vrednovanje provodit će sukladno Državnom pedagoškom standardu Ministarstvo, AZOO i NCVVO.

Interno, odnosno samovrednovanje provodit će svi čimbenici odgojno obrazovnog procesa: odgojitelji, stručni suradnik, djeca i roditelji. Osnovno polazište bit će izravno promatranje odgojno obrazovne prakse, a u tome će najvažniju ulogu imati odgojitelji kao reflektivni praktičari. Stručni suradnik bit će isto tako istraživač odgojno obrazovne prakse istovremeno djelujući na osposobljenost svih čimbenika za kvalitetnu samoprocjenu. Na osnovi promatranog, zabilježenog, radeći u timu, analizirat ćemo sve procese, naše postupke, djelovanja i postignuća, provoditi rasprave (diskurse) i unositi promjene. Kvaliteti diskursa, kvalitativnim i kvantitativnim procjenama doprinosit će pedagoška i dodatna dokumentacija o programu, video zapisi aktivnosti djece i odgojitelja, foto zapisi te različiti instrumenti za procjenu uvjeta koje smo omogućili djeci, postupaka odgojitelja i postignuća djece u kontekstu individualnog razvojnog statusa, kompetencija i vrijednosti.

U vrednovanju programa promišljat ćemo o:

- gledanju na dijete u cjelini i poticanju cjelovitog i optimalnog razvoja,
- iznalaženju novih okruženja i organiziranju raznolikih aktivnosti koje omogućavaju iskazivanje inicijative i uspješnosti svakog djeteta, omogućavaju komunikaciju, socijalnu interakciju djece i odraslih, slobodu izbora, samostalnost, kreativnost i vlastitu strategiju učenja,
- o izvođenju raznolikih aktivnosti koje objedinjuju djetetova iskustva i jačaju njegove kompetencije,
- o ulozi odgojitelja i timskom radu na promišljanju i osiguravanju uvjeta, o uvidu u proces i sudjelovanju u njemu, o poticanju djece na aktivnosti, usmjeravanju i upućivanju na probleme ne dajući gotova rješenja,
- o otvorenosti programa.

U timskom radu odgojitelja i stručnog suradnika inicijalno ćemo utvrđivati razvojni status djeteta primjenom protokola za praćenje razvoja djeteta te primjenom Upitnika za procjenu sposobnosti, vještina i znanja. Dobivene rezultate analizirat ćemo i objediniti za svako dijete pojedinačno kao i na razini cijele skupine. Tako će naša stalna zadaća biti sustavno praćenje razvojnog napretka, procesa učenja i postignuća svakog djeteta te na osnovi dobivenih podataka planiranje poticaja za daljnji razvoj i jačanje vlastitih vještina samoprocjenjivanja. Krajnji cilj vrednovanja i samovrednovanja dječjeg vrtića je utvrđivanje postojećeg stanja te jačanje kapaciteta ustanove da samu sebe mijenja i usavršava u zacrtanom smjeru, vodeći računa o stvaranju uvjeta za uspješno zadovoljavanje potreba i prava svih. U skladu s navedenim nužno je stvoriti okruženje i ozračje za slobodan dijalog u kojem će samovrednovanje i refleksije pojedinaca biti nadopunjene refleksijama svih sudionika odgojno obrazovnog procesa.

10. UPRAVLJANJE RADOM I FINANCIRANJE PROGRAMA

Dječjim vrtićem upravlja Upravno vijeće. Upravno vijeće ima pet (5) članova.

Upravno vijeće redovito će održavati svoje sjednice te sve važne podatke razmatrati i donositi odluke uz suglasnost osnivača.

Ravnatelj je poslovni i stručni voditelj dječjeg vrtića. Obavlja sve poslove utvrđene zakonom, Aktom o osnivanju i Statutom vrtića, predlaže godišnji plan i program rada, vodi stručni rad i odgovoran je za stručni rad vrtića, brine za provođenje odluka Upravnog vijeća, Odgojiteljskog vijeća i drugih tijela, predlaže Kurikulum Dječjeg vrtića sukladno odredbama Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, te obavlja i druge poslove utvrđene Statutom.

Sredstva za rad i obavljanje djelatnosti Vrtića osiguravat ćemo sukladno utvrđenim kriterijima financiranja predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci rane i predškolske dobi iz proračuna Osnivača općine Veliko Trojstvo, uplata roditelja djece korisnika usluga i drugih Zakonom dopuštenih izvora.

Ekonomska cijena cjelodnevnog 10 – satnog programa obuhvaća:

- izdatke za zaposlene, bruto plaće i naknade,
- prehranu djece,
- uvjete boravka djece, materijalne izdatke, energiju i komunalije, tekuće održavanje objekta i opreme, nematerijalne troškove,
- investicijsko održavanje,
- nabavku potrošnog materijala.

Ekonomska cijena cjelodnevnog 10 – satnog programa po djetetu utvrditi će se naknadno u kojoj će Općina sudjelovati sa najmanje 50%, dok će ostatak cijene podmirivati roditelji djece korisnika usluga.

11.ZAKLJUČAK

Otvaranje dječjeg vrtića u općini Veliko Trojstvo ima veliki značaj za cjelokupno stanovništvo, posebice za mlade roditelje, koji su zaposleni, te im spoznaja, da svoje dijete mogu ostaviti u sigurnom, kvalitetnom i poticajno okruženju, olakšava svakodnevni život.

Današnji roditelji uvelike su informirani i znaju da se prvi temelji za kvalitetan odgoj i obrazovanje uspostavljaju upravo od najranije djetetove dobi, a da su za pružanje takvih temelja, više nije dovoljna samo obitelj, već predškolska ustanova.

Za pun i cjelovit razvoj djece uz obitelj potreban je upravo ovakav program i Vrtić koji će zadovoljavati njihove potrebe i interese, podržavati njihov zdrav i aktivan način života, omogućiti im stjecanje pravih životnih vrijednosti i kompetencija te razvijanje svih njihovih potencijala.

Otvaranjem našeg Vrtića svako će dijete na ovom području dobiti priliku živjeti osobno djetinjstvo u zajednici s drugima sa svom svojom autentičnošću i različitosti bilo u kulturnom, vjerskom, fizičkom ili mentalnom integritetu, te će imati jednake uvjete za svoj cjelokupni kvalitetan razvoj, kao i ostala djeca, koja žive u gradovima i većim životnim sredinama.

12.PRILOZI

POPIS STRUČNE LITERATURE

- 1) Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine, 63/08, 90/10)
- 2) Konvencija o pravima djeteta (1989)
- 3) Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. (Narodne novine, 05/15)
- 4) Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, 83/01)
- 5) Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole (Narodne novine, 107/14)
- 6) Pravilnik o vrsti stručne spreme stručnih djelatnika te vrsti i stupnju stručne spreme ostalih djelatnika u dječjem vrtiću (Narodne novine, 133/97)
- 7) Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete, br. 7/8, 1991.)
- 8) Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, 124/2014)
- 9) Ustav Republike Hrvatske (pročišćeni tekst) (Narodne novine, 85/10)
- 10) Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine 10/97, 107/07, 94/13 i 98/19)
- 11) Juul, J., Vaše kompetentno dijete – prema novim temeljnim vrijednostima obitelji, Zagreb, 2008.
- 12) Maleš D., Nove paradigme ranoga odgoja, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za pedagogiju, Zagreb, 2011.
- 13) Slunjski, Ljubetić, Pribela Hodap, Malnar, Kljenak, Zagrajski Malek, Horvatić, Antulić, Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb 2012.
- 14) Vučemilović, Vujić, Šisler, Prehrambeni standard za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću – jelovnici i normativi, preporuke i smjernice za stručnjake koji rade na planiranju i pripremanju prehrane u dječjem vrtiću, Hrvatska udruga medicinskih sestara, podružnica medicinskih sestara Dječjih vrtića Grada Zagreba, 2001.
- 15) Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima (Narodne novine, 105/02, 55/06 i 121/07)